

Dir. Can. I. 1(10)

BULLARIUM

ROMANUM

P.P. I. 10.

BULLARUM
DIPLOMATUM ET PRIVILEGIORUM
SANCTORUM ROMANORUM PONTIFICUM
TAURINENSIS EDITIO

LOCUPLETIOR FACTA

COLLECTIONE NOVISSIMA PLURIMUM BREVIUM, EPISTOLARUM, DECRETORUM ACTORUMQUE S. SEDIS

A S. LEONE MAGNO USQUE AD PRAESENS

CURA ET STUDIO

COLLEGII ABLECTI ROMAE VIROBUM S. THEOLOGIAE ET S. CANONUM PERITORUM

QUAM

SS. D. N. PIUS PAPA IX

APOSTOLICA BENEDICTIONE EREXIT

TOMUS X

CLEMENS VIII (ab an. MDXCIII ad an. MDCIII)

AUGUSTAE TAURINORUM
SEBASTIANO FRANCO ET FILIIS EDITORIBUS

M DCCC LXV.

SEBASTIANUS FRANCO ET FILII
MAGNI BULLARII ROMANI

NOVI EDITORES

LECTORI BENEVOLO

SALUTEM.

Alterum Magni Romani Bullarii volumen, totius operis decimum, opitulante Deo, secundis curis adornatum, ex nostro typographeo prodit. Qua es in Sanctam Romanam Ecclesiam observantia, Lector optime, quo in graviora studia amore abriperis, lubenter ac prolixo animo illud excipe. Non equidem dubitamus quin, sive in eo rerum maiestatem praestantiamque inspicias, sive diligentiam studiumque nostrum percontere, opus hocce magni facturum sis, lectuque dignissimum existimaturus, cum in ea praesertim tempora incidimus, in quibus infimae plebis homunciones nihil antiquius habent quam ut omnia sacra, honore cultuque prosequenda, adunco naso fastidiant; novitates autem periculi plenas nedum ore profiteantur, ast, stultissimi et vanissimi, corde amplectantur, illius immemores aut potius inscii, quod Apostolus ad Timotheum scribebat: *O Timothee, depositum custodi, devitans profanas vocum novitates et appositiones falsi nominis scientiae*¹. Eia, perridiculis eorum fabellis Ecclesiae Catholicae veritates firmissimas opponamus, pseudosophorum deliramentis blasphemisque Vaticana oracula, obstruamusque ora

¹ Epist. I, vi, 20.

impudentissima illos ostendentes *fabricatores mendacii*¹. Qua quidem in re nil nos illorum audacia terreat, nihil potentia viresque abiciant: est enim fortitudo virtus animi egregii atque excellentis, quae nisi quod honestum sit, nihil rectum putat, quaeque si omni tempore servanda omnique conatu fovenda est, tum eo maxime quum fas nefasque, discrimine nullo, homines amplexantur, atque quod unice utile dignoscitur, sequuntur. Hisce veluti fundamentis in animo praeiactis, quod ad Dei honorem, ad Ecclesiae Sanctae suae firmitatem, ad Romanorum Pontificum praeconium opus aggressi sumus, licet innumeris difficultatibus obrutum, illud alacriter prosequimur; dumque haec scribimus, iam iam in eo sumus ut duo priora *Appendicis* volumina in lucem ponamus, quae, paullo post, undecimum Bullarii insequetur: partes enim nostrae non desiderabuntur, nec datam fidem fallemus, illud Senecae prae oculis habentes: *Quamvis leve et vulgare beneficium sit, si praesto fuit, si proximam quamque horam non perdidit, multum sibi adiicit, gratiamque pretiosi sed lenti et diu cogitati muneris vincit. Qui tam parate fecit, non est dubium quin libenter faciat.*² Quod eo dicimus ut intelligant universi promissa nos persoluturos fidemque liberatos, licet iis, qui dies non obstacula impedimentaue numerant, fidem, vel ad horam, nos sefellisse possit profecto videri.

Pauca nunc de hoc volumine nobis liceat. Sanctissimi Pontificis Clementis Papae VIII decem pontificatus annos illud capit, acta nimirum ab anno Christi M D XCII ad totum an. M DC II, in quo ab editione Hieronymi Mainardi parumper differimus. Is namque tomi v partem secundam³ ab anno tertio sacri principatus Clementis exorsus, Constitutionum seriem ad undecimum usque perduxit, nos vero a secundo; seu, quod eodem recidit, novem ille, decem nos Pontificii regni annos complexi sumus. Bullas omnes, ordine chronologico, accuratissime, quantum fieri potuit, disposuimus, pluribus

¹ Ion., XIII, 4.

² *De Beneficiis*, lib. II, cap. II.

³ Quae Romae excusa fuit an. M DC LIII, Carolo Goepeliones curante, typis Hieronymi Mainardi.

ex Mainardiana *Appendice* in suas sedes translatis diplomatibus. Tabula etiam volumini praefixa est, quae *novum ordinem* dispositionum Constitutionum pariterque *veterem* refert, ut si quas ex Romana editione locorum prolationes in operibus theologicis, iuris canonici, historicis aliisque nanciscamur, eas levi brachio conferre cum Taurinensi editione possimus, ad rem adhibita Tabula. Quod profecto non modo doctissimi editores Graecorum atque Latinorum Scriptorum praestarent¹, verum etiam qui Sanctorum Ecclesiae Patrum castigatas ad unguem editiones dederunt².

Ab erroribus mendisque typographicis pontificios apices expurgare sedulo nobis cordi fuit; quam ob rem Romanam editionem cum aliis saepe contulimus, iisque in locis, ubi nulla sanandi corruptum vitiatumque textum spes nobis affulsit, variantes lectiones in notulis ad paginae oram proposuimus, eo sane consilio, ut et pontificiis verbis debitus tribueretur honos, et genuinae lectionis integritati textus redderetur; atque *modeste quidem hac libertate editoris, de qua nondum lis ad liquidum deducta esse videtur, usi sumus*, ut cum Ruhkophio loquamur³.

Indices plures concinnavimus, in quibus quidquid alicuius momenti in toto volumine reperire est, patientissime adnotavimus. Quae omnia si nostram voluntatem aperte ostendunt, ad bene de hoc tam magno incepto sperandum mirum in modum nos erigunt. Nec minus recreat ac refecit apostolica benedictio verbaque humanissima quibus Sanctissimus Pontifex Maximus Pius Papa IX (Quem diu sospitet Deus), cum ad Eius pedes nonum Bullarii volumen deponeremus, nos comiter excepit. Accedit studium perillustrium subscriptorum, quos ubique locorum nacti sumus, praesertim in

¹ BÖCKH, DISSEN et SCHNEIDEWIS in *Pindarum* (Lipsiae, M DCCC XI - XVI, et Gothae, M DCCC XLII). WUNDER et WEIGER in *Sophoclem* (Gothae et Erfurti, M DCCC XXXI - XLII); ORELLI et BAITER in *M. T. Ciceronem* (Tiguri, M DCCC XXXI - XXXVII).

² D. BERNARDUS DE MONTEFAUCON in *Opera omnia gr. et lat. Sancti Ioannis Chrysostomi* (Parisiis, M DCC XVIII); fratres BALLERINI in *Sancti Leonis M.* (Veronae, M DCC LV - LVI); D. DIONYSIUS SAMMARTANI et D. GUILIELMUS BESSIN in *Sancti Gregorii M.* (Parisiis, M DCC V); ac demum, ne nimii in re apertissima simus, D. IOANNES MABILLON in *Sancti Bernardi opera* (ibidem, M DC XC).

³ In *Praefatione* ad *L. A. Senecae opera*.

Hispaniarum et Portugalliae regnis, ubi mirum dictu est qua sollicitudine, non modo Ecclesiarum venerandi antistites, verum et reges, et principes, et utriusque iuris periti, et viri docti Bullario Romano nomen dederint: quibus gratias maximas agimus agemusque dum vivemus. Nobis demum innumeris curis multisque laboribus distentis Apostoli verba usurpare liceat: *Benedictus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi, Pater misericordiarum et Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra*¹; Ille est enim nobis spes a turbine, umbraculum ab aestu².

Augustae Taurinorum, kalendis septembris an. M DCCC LXV.

¹ Epist. II ad Cor., 1, 3 et 4.

² ISAIAE, XXV, 4.

TABULA

Quae novum ordinem refert, quo chronologice dispositae sunt Pontificiae Constitutiones in Editione Taurinensi, collatum cum veteri ordine Romanae Editionis Hieronymi Mainardi.

Tom. X. A.D.	Edit. Taur. A.D.	Edit. Rom. T. V, p. II.	Edit. Taur. A.D.	Edit. Rom. T. V, p. II.
			1594	XC Ut charissimus in Christo . . . 85
				XCI Religiosae congregationes . . . 86
				XCII Romani Pontificis auctoritas . . . 87
				XCIII In sacra coelestis clavigeri . . . 88
				XCIV Pro nostro munere . . . 89
				XCV Cum in diversis locis . . . 90
				XCVI Ex debito nostri ministerrii . . . 91
				XCVII Romani Pontificis auctoritas . . . 92
				XCVIII Exponi nobis nuper fecit . . . 93
				XCIX Pastoralis Romani Pontificis . . . 94
				C Lis quae pro felici regularium . . . 95
				CI Romanus Pontifex universalis . . . 96
			1595	CII Exigit pastoralis muneris . . . 97
				CIII Eae sunt nostrae et sedis . . . 98
				CIV Decet Romanum Pontificem ea . . . 99
				CV Quae ad sanctorum venera- tionem 100
				CVI Pia mater Ecclesia 101
				CVII Paterna nostra in subditos . . . 102
				CVIII Cum alias felicitis recordationis . . . 103
				CIX Decet Romanum Pontificem his 104
				CX Decet Romanum Pontificem his . . . 105
				CXI Dudum felicitis recordationis . . . 106
				CXII Sanctissimus Dominus noster . . . 107
				CXIII Graves quibus in tantis . . . 108
				CXIV Cum alias, sunt exponi . . . 109
				CXV In supremo curae pastoralis . . . 110
				CXVI Ex supremae dispositionis . . . 111
				CXVII Ex quo divina Maiestas . . . 370 ¹
				CXVIII Sacrosantum catholicae fidei . . . 112
				CXIX Exponi nobis nuper fecerunt . . . 113
				CXX Inter caetera cordis nostri . . . 114
				CXXI Aqua et circumsperta Romani . . . 115
				CXXII Magnus Dominus et laudabilis . . . 116
			1596	CXXIII Ex quo in Ecclesia Dei . . . 117
				CXXIV Suscepti muneris ratio . . . 118
				CXXV Decet Romanum Pontificem . . . 119
				CXXVI Romanus Pontifex eos . . . 120
				CXXVII Romanum Pontificem decet . . . 121
				CXXVIII Controversis et litteris olim . . . 122
				CXXIX Sacri apostolatus ministerio . . . 123
				CXXX Decet Romanum Pontificem ea . . . 124

¹ Ex Appendice, tom. v, part. III. — ² Ibi. — ³ Ibi.

⁴ Ibi.

1596	1597	1598	1599	1600
1596	CXXXI Quare semper cordi nobis . . . 125	1598	CLXXXIV Ex iniuncto nobis apostolici . . . 177	
	CXXXII Paterna nostra erga cunctos . . . 126		CLXXXV Humanae vitae quotidianis . . . 178	
	CXXXIII Iustitiae ratio et publicae . . . 127		CLXXXVI Ad Romani Pontificis munus . . . 179	
	CXXXIV Pastoralis nostra de animarum . . . 128		CLXXXVII Licet potestatis plenitudo . . . 180	
	CXXXV Quaecumque ad religiosorum . . . 129		CLXXXVIII Cum ob nonnullas graves . . . 181	
	CXXXVI Cum sicut non sine magno . . . 130		CLXXXIX Sincerae devotionis affectus . . . 182	
	CXXXVII Ea Romani Pontificis . . . 131		CXC Inter praecipuas curas . . . 183	
	CXXXVIII Exposcit pastoralis nostrae . . . 132		CXCI Fidei ac devotionis merita . . . 184	
	CXXXIX Ambitiosum honorum . . . 133		CXCII Ex consueta Romani Pontificis . . . 185	
	CXL Romani Pontificis providentia . . . 134		CXCIII Pastoralis nostrae sollicitudinibus . . . 186	
	CXLI Pro iniuncti nobis apostolici . . . 135		CXCIV Ad Romanum Pontificem spectat . . . 187	
	CXLII Divinae gratiae abundantiam . . . 136		CXCV Manus Dominis manu patris . . . 188	
	CXLIII Summa fraternitatis tuae . . . 137		CXCVI Regis pacifici qui regnat . . . 189	
	CXLIV Ad Romanum Pontificem spectat . . . 138		CXCVII Omne datum optimum . . . 190	
	CXLV Decet Romanum Pontificem . . . 139		CXCVIII Magna dona, Philippe rex . . . 191	
	CXLVI Nuper ad nos perlatum est . . . 140		CXCIX Paterna nostra erga vos . . . 192	
	CXLVII Laudabilis Apostolicae Sedis . . . 141		CC Inter gravissimas curas . . . 193	
1597	CXLVIII Decet Romanum Pontificem . . . 142		CCI Exponi nobis nuper fecit . . . 194	
	CXLIX Cum sicut accepimus . . . 143		CCII Alias, sicut accepimus . . . 195	
	CL Superna dispositione . . . 145		CCIII Redemptoris et Salvatoris . . . 372	
	CLII Romanus Pontifex gratiarum . . . 214		CCIV Ad exequendum pastoralis . . . 373	
	CLIII Exponi nobis nuper fecit . . . 371		CCV Salutis nostrae amator . . . 374	
	CLIII Sacrarum religionum . . . 146		CCVI Annus Domini placabilis . . . 196	
	CLIV In his nostrae auctoritatis . . . 147		CCVII Sanctimonialium, quae relictis . . . 197	
	CLV Decet Romanum Pontificem . . . 148		CCVIII In supremo iustitiae throno . . . 198	
	CLVI Romanus Pontifex ea suae . . . 149		CCIX Cum, sicut accepimus . . . 199	
	CLVII Cum sicut accepimus . . . 150		CCX De quiete ac felici regimine . . . 200	
	CLVIII Romani Pontificis providentia . . . 151		CCXI Sincerae fidei et devotionis . . . 201	
	CLIX Paterna de nostris et S. R. E. . . . 152		CCXII Dives in misericordia sua . . . 202	
	CLX Ex omnibus christianae charitatis . . . 153		CCXIII Ad militantis Ecclesiae . . . 203	
	CLXI Sanctissimus D. N. D. Clemens papa VIII . . . 154		CCXIV Praeclara praedecessorum . . . 204	
	CLXII Ex iniuncto nobis apostolici . . . 155		CCXV Illius, qui in coelestibus . . . 205	
	CLXIII Expositum nobis nuper fuit . . . 156		CCXVI Circumspecta Romani Pontificis . . . 206	
	CLXIV Ex iniuncto nobis apostolicae . . . 157		CCXVII Nuper si quidem charissimus . . . 207	
	CLXV Frumenti penuriam . . . 158		CCXVIII Exponi siquidem nobis . . . 208	
	CLXVI Pastoralis officii nobis . . . 159		CCXIX Tempus acceptabile . . . 209	
	CLXVII Cum ad sublevandum . . . 160		CCXX Decet Romanum Pontificem . . . 210	
	CLXVIII Romani Pontificis consueta . . . 161		CCXXI Romani Pontificis circumspecta . . . 211	
	CLXIX Cum ad nos nuper per . . . 162		CCXXII Volentes civitatem . . . 212	
	CLXX Cum nos heri . . . 163		CCXXIII In conferendis muneribus . . . 213	
	CLXXI Fraternitatis tuae nomine . . . 164		CCXXIV Cum nos alias per nostras . . . 214	
	CLXXII Ratio pastoralis officii . . . 165		CCXXV Maiestatis tuae nomine . . . 215	
	CLXXIII Ex ore sedentis in throno . . . 165		CCXXVI Debitum pastoralis officii . . . 216	
1598	CLXXIV Exposcit debitum nostri . . . 167		CCXXVII Cum litteris apostolicis . . . 217	
	CLXXV Decet Romanum Pontificem . . . 168		CCXXVIII His, quae ad regularium . . . 218	
	CLXXVI Cum ex iniuncto nobis . . . 169		CCXXIX Ex debito pastoralis officii . . . 219	
	CLXXVII Sedes Apostolica benigna . . . 170		CCXXX Ex pastoralis nostri muneris . . . 220	
	CLXXVIII Sancta Romana Ecclesia . . . 171		CCXXXI Ex iniuncto nobis desuper . . . 221	
	CLXXIX Sanctissimus in Christo . . . 172		CCXXXII Romanum decet Pontificem . . . 222	
	CLXXX Quoniam in regimine . . . 173		CCXXXIII Paterna nostra erga subditos . . . 223	
	CLXXXI Maiestatis tuae ac dilectorum . . . 174		CCXXXIV Cum novissime Pontificale . . . 224	
	CLXXXII Exponi nobis nuper fecistis . . . 175		CCXXXV Ordinis vestri conservationi . . . 225	
	CLXXXIII Quae ad beatorum martyrum . . . 176		CCXXXVI In supereminenti militantis . . . 226	

1 Ex Appendice.

1 Ibi cum duabus sequentibus.

1600	1601	1602	
1600	CCXXXVII Honestis catholicorum regum . . . 227	1601	CCLXXXIV Divina clementia disponente . . . 262
	CCXXXVIII Dubia quae ex constitutionibus . . . 228		CCLXXXV Sincerae devotionis . . . 263
	CCXXXIX Apostolicae sedis requirit . . . 229		CCLXXXVI Alias felicitis recordationis . . . 267
	CCXL Magna, quae in dies . . . 230		CCLXXXVII Ut gratiae apostolicae . . . 265
	CCXLI Magna, quae in dies, etc. . . . 231		CCLXXXVIII Pastoris aeterni . . . 266
	CCXLII Officii nostri partes . . . 232		CCLXXXIX In suprema Ecclesiae . . . 268
	CCXLIII In apostolicae dignitatis . . . 233		CCLXXX Cum, sicut accepimus . . . 269
	CCXLIV Inter multiplices pastoralis . . . 234		CCLXXXI Pastoralis officii nobis . . . 270
	CCXLV In supremo militantis . . . 235		CCLXXXII Exponi nobis nuper fecit . . . 271
	CCXLVI Onerosa pastoralis officii . . . 236		CCLXXXIII Quaecumque ad divini . . . 272
	CCXLVII Decet Romanum Pontificem . . . 237		CCLXXXIV Sanctissimus Dominus . . . 273
	CCXLVIII Superna dispositione, cuius . . . 238		CCLXXXV Exponi nobis nuper fecit charissimus . . . 274
	CCXLIX Sanctissimus Dominus noster . . . 239		CCLXXXVI Decet Romanum Pontificem . . . 275
1601	CCL Decet Romanum Pontificem . . . 240		CCLXXXVII Cum in Ecclesia Catholica . . . 276
	CCLI Super universas orbis . . . 241		CCLXXXVIII Apostolici muneris nobis . . . 277
	CCLII Decet Romanum Pontificem . . . 264		CCLXXXIX Apostolici muneris, etc. . . . 278
	CCLIII Nullus omnino, praetextu . . . 242		CCXC Apostolici muneris, etc. . . . 279
	CCLIV Propensa nostra in maiestatem . . . 243		CCXCI Nuper a nobis emanarunt . . . 280
	CCLV Romanum decet Pontificem . . . 244		CCXCII Romanum decet Pontificem . . . 281
	CCLVI Intelleximus nuper quod . . . 245		CCXCIII Quae ad pietatis . . . 283
	CCCVII Paterna nostra erga . . . 246		CCXCIV Sanctissimus D. N. D. Clemens . . . 282
	CCLVIII Romana catholica Ecclesia . . . 247		CCXCV Cum ad componendas . . . 284
	CCLIX Sincerae fidei et devotionis . . . 248		CCXCVI Quae ad ecclesiarum . . . 285
	CCLX In summis Apostolicae Sedis . . . 249		CCXCVII Apostolicae Sedis auctoritati . . . 286
	CCLXI Romanum decet Pontificem . . . 250		CCXCVIII Quae ad Religiosorum . . . 287
	CCLXII Cum nos alias, ut in . . . 251		CCXCIX Pro nostri pastoralis . . . 288
	CCLXIII Accipientes pro nostra . . . 252		CCC Ex iniuncto nobis apostolici . . . 289
	CCLXIV Superna dispositione . . . 253		CCCI Ex debito pastoralis officii . . . 290
	CCLXV Quoniam ab observantia . . . 254		CCCII Apostolici muneris . . . 291
	CCLXVI Sanctissimus Dominus . . . 375		CCCIII Sanctae Romanae Ecclesiae . . . 292
	CCLXVII Alias felicitis recordationis . . . 255		CCCIV Decet Romanum Pontificem . . . 293
	CCLXVIII Exigit nobis iniunctum . . . 257		CCCV Decet Romanum Pontificem discussionum . . . 294
	CCLXIX Ex iniuncto nobis desuper . . . 258		CCCVI Alias a nobis emanarunt . . . 295
	CCLXX Decet Romanum Pontificem . . . 256		1603
	CCLXXI Super universas orbis . . . 259		CCCVII Nuper venerabiles fratres . . . 296
	CCLXXII Etsi alias felicitis recordationis . . . 260		CCCVIII Gloriosa progenitorum . . . 297
	CCLXXIII In suprema pastoralis . . . 261		CCCIX Tuae fraternitatis nomine . . . 298

ERRATA.

CORRIGE.

Pag. 280, num. CXXXVIII Constitutionis lege CXXXVII.
 » 812, » CCLXXXVIII » » CCLXXXIX.
 » 873, » CCCIV » » CCCIII.

INDICULUS

SS. PONTIFICUM CONSTITUTIONUM

QUAE IN TOMO X

EXTRA ORDINEM CHRONOLOGICUM VAGANTUR.

Adv. Ut sapientum virorum consiliis optimis morem geramus (1), indiculum constitutionum pontificiarum quae in unoquoque volumine eadem ordinem chronologicum vagantur, uti iam dare coepimus a tomo xi et deinceps, ita dare proponimus totidem foliis separatis pro columnis praecedentibus, incipientes nunc a tomo x, ubi apponenda erit cartula ista post pag. xii.

Cum vero in toto volumine x nulla legatur praecedentium pontificum constitutio inserta, ita ipsius tantummodo Clementis VIII constitutiones, quae extra cramen dispositae ibi leguntur, indicabimus.

Datum A. D.	Pag.	Datum A. D.	Pag.
	CLEMENS VIII.	29 Decembris 1600	In his rebus. 660
		An. 1600 (absque data mensis et diei)	Inter multiples 622
22 Octobris 1593	Decret Romanum Pontificum in his auctoritatis suae. 658	20 Februarii 1601	Decret Romanum Pontificum dissensionum 879
3 Aprilis 1594	Decret Romanum Pontificum quoad curiam. 129	11 Augusti 1601	Ad Romani Pontificis (nota) 761
22 Maii 1594	Cum nuper congregati. 131	An. 1601-1602	(absque data mensis et diei) Divina clementia disponente 757
2 Augusti 1594	Pro nostro mancipio. 133	19 martii 1602	Sanctissimus in Christo Pater, etc. qui alias pro regularis disciplinae restitutione 771
29 Augusti 1594	In sacra ecclesia (Angli). Sede 151	9 Iulii 1602	Cum ad uberes 718
17 Septembris 1595	Divinae gratiae abundantiam. 161	10 martii 1603	Pias christifidelium societates 175
7 Octobris 1595	Ex supernae dispensationis arbitrio 225	19 martii 1603	Cum ad regularem disciplinam. 772
24 Octobris 1595	Cum nos nuper 222	11 Iunii 1603	Pro inuncti etc. Nunc vero agnoscentes 301
12 Martii 1596	Regularis disciplinae restitutioni. 769	21 Iunii 1604	Illis apostolicae benignitatis 229
11 Februarii 1598	Sanctissimus in Christo Pater etc. Dixit debeat. 425	22 Augusti 1604	Ex his quae SS. D. N. Clementis PP. VIII. 667
20 Iunii 1599	Sanctissimus in Christo Pater etc. Cum iam dudum animadverteret. 770	20 Septembris 1604	Ad Romanum Pontificem spectat dubia 878
25 Iulii 1599	Nullus omnino 632		
5 Septembris 1600	In supereminenti. 699		
23 Decembris 1600	Ambitiosam honorum 699		

(1) Vide celebrem ephemeridem cui titulus *La Civiltà Cattolica*, die 7 martii 1868.

CLEMENTIS VIII

PAPAE CCXXXIII

CONSTITUTIONES

AB ANNO CHRISTI M. D. XCIII

PONTIFICATUS SUI SECUNDO.

An. C. 1593

I.

Validatio suppressionis praepositurae Sancti Thomae Senensis, quae fuerat Ordinis Humiliatorum, ac illius erectionis in praepositoriam Militiae S. Stephani unitam, quamvis apostolicae Gregorii XIV litterae expeditae hac super re non fuerint¹.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Prohibendum.

Equum reputamus et rationi consonum, ut ea, quae de Romani Pontificis providentia processerunt, licet, eius superveniente obitu, litterae apostolicae desuper confectae non fuerint, suum sortiantur effectum.

Series gestae
rei per Grego-
rium Pontificem.

§ 1. Sane cum olim praepositura suppressi olim Ordinis Humiliatorum, tunc vero saecularis S. Thomae Senensis, per liberam resignationem dilecti filii Guilielmi Sangalet, olim dictae praepositurae praepositi, quam tunc obtinebat, in

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Bull. Rom. Vol. X

1

manibus felicitis recordationis Gregorii An. C. 1593
Papae XIV, praedecessoris nostri, sponte factam et per eum admissam, apud Sedem Apostolicam vacavisset et vacaret, tunc si, prout exhibita eadem praedecessori pro parte dicti Guilielmi olim petito continebat, eiusdem praepositurae nomen, titulus et denominatio perpetuo supprimerentur et extinguerentur, ac dictae praepositurae loco una praepositoria militiae Sancti Stephani PP. et martyris, sub Regula Sancti Benedicti, pro uno praepositorum dictae militiae, perpetuo erigeretur et institueretur, ex eo profecto eiusdem militiae augmento opportune consuleretur. Quare pro parte eiusdem Guilielmi, tunc asserentis se aliunde commode sustentari posse, eidem praedecessori humiliter supplicato quatenus nomen, titulum et denominationem praepositurae huiusmodi perpetuo suppressere et extinguere, ac illius loco unam praepositoriam militiae Sancti Stephani huiusmodi ad perpetuum erigere et instituere aliasque in praemissis opportune provi-

dere de benignitate apostolica dignaretur; idem praedecessor eundem Guiliel-
mum a quibusvis excommunicationis, sus-
pensionis et interdicti, aliisque ecclesia-
sticis sententiis, si quibus quomodolibet
innodatus existebat, ad effectum infra-
scriptorum dumtaxat consequendum, ab-
solvens, huiusmodi supplicationibus tunc
inclinatus, sub datum videlicet vii kalendas
septembris, pontificatus sui anno primo,
in dicta praepositura, cui cura non in-
cumbat animarum, cuiusque et aliarum
eiusdem suppressi Ordinis Humilia-
torum praepositurarum, dum pro tem-
pore vacarent, omnimoda dispositio Sedi
praedictae semper erat reservata, nomen,
titulum et denominationem praepositurae
ac dignitatis praeposituralis huiusmodi,
cuius ac illi forsan annexorum fructus,
redditus et proventus et ducatorum auri
de Camera secundum communem esti-
mationem valorem annuum, uti dictus
Guilielmus etiam tunc assererat, non
excedebant (ita quod de caetero praepo-
situra denominari seu conferri non pos-
set), auctoritate apostolica, perpetuo sup-
pressit et extinxit; ac eandem praeposi-
turam, seu illius loco unam praeproptoriam
eiusdem militiae, pro uno fratre
milite professore, etiam iuxta stabilimenta,
indulta et privilegia dictae militiae ux-
rato et non antiano praedictae militiae,
aut illam profiteri cupiente, cuiusvis gra-
dus et conditionis foret, qui arma contra
infideles et alios Catholicae Ecclesiae hos-
tes gerere et militare, aliaque praedictae
militiae incumbenda onera, iuxta eius
Magni Magistri ordinationem, subire te-
neretur, ac sub conditionibus, obligatio-
nibus, pactis et privilegiis pro salubri
militum directione, decore et Religionis
huiusmodi propagatione per ipsum Ma-
gnum Magistrum iniungendis. Et quia
etiam praeprotoria pro tempore vacatura

† Forſan cauſeri. (G. T.)

eo modo et forma, prout idem Magnus
Magister hac prima vice ordinasset, pro-
videre et disponi deberet, etiam perpetuo
dicta auctoritate erexit et instituit; ac ipsi
praeprotoriae sic, ut praefertur, erectae,
pro eius dote, proprietates et bona praepo-
siturae cum illi annexis huiusmodi di-
cta auctoritate similiter perpetuo applica-
vit et appropriavit; nec non ipsi praeproptori
pro tempore instituto, atque adeo
ipsi Magno Magistro, quoad dictam praeproptoriam
ac plenam de illa disponendi
potestatem, ut quibusvis privilegiis, im-
munitatibus, exemptionibus aliisque omni-
bus et quibuscumque gratiis, tam spiritua-
libus quam temporalibus, quibus alii di-
ctae militiae milites, etiam quoad antia-
nitatem vel consequutionem aliarum eius-
dem militiae praeproptoriarum seu com-
mendarum aut beneficiorum, ac quibus
tam in genere quam in specie quoad
alias praedictae militiae praeproptorias,
ipse Magnus Magister utebantur, frue-
bantur, potiebantur et gaudebant, ac uti,
frui, potiri et gaudere poterant quomo-
dolibet, in futurum similiter uti, frui,
potiri et gaudere libere et licite possint
et valeant, eadem auctoritate, pariter
perpetuo concessit et indulsit. Decernens
suppressionem, extinctionem, erectionem,
institutionem, applicationem, approbatio-
nem, concessionem, indultum aliaque
praemissa valida et efficacia fore, suosque
plenarios et integros effectus sortiri et
inviolabiliter observari debere; nec non
litteras ipsius praedecessoris desuper con-
ficiendas nullo unquam tempore, quovis
quaesito colore vel ingenio etiam ad quo-
rumvis instantiam, et ex quacumque, etiam
iuridica et rationabili causa, vel etiam sub
praetextu quod praemissa in forma iuris
facta non forent, et non vocati interesse
habentes et alii vocandi, caeteraque so-
lemnitates requisitae non essent observa-
tae, et sine causa emanassent) revocari,

Præceptoriam
erecta, et institu-
ta; dosque ei
assignata.

Gregorii XIV
litterae valida-
tae omni iuri-
bent modo.

limitari, modificari aut ad terminos iuris
communis reduci, vel quempiam adver-
sus illa in integrum restitui, seu easdem
de subreptionis vel obreptionis aut nul-
litate vitio seu intentionis dicti praeproptoris
defectu notari vel impugnari et
per subreptionem aut obreptionem obten-
tas praesumi non posse, vel alias viribus
carere, causamque seu causas, propter
quas illae emanassent, coram loci Ordina-
rio, etiam tamquam eiusdem Sedis dele-
gato, verificari non debere, nec eas sub
quibusvis revocationibus, reservationibus
vel derogationibus similium vel dissimilium
gratiarum, etiam per eundem praeproptoris
et successores suos et dictam Sedem
ac alias quomodolibet factis et faciendis,
nec non regulis seu constitutionibus apo-
stolicis pro tempore editis ullatenus com-
prehendi, sed semper ab illis exceptas, et
quoties illae emanassent, toties in pristi-
num et validissimum statum restitutas, et
de novo, etiam sub data per eundem Ma-
gnum Magistrum eligenda, concessas, et
perpetuo validas et efficaces in omnibus et
per omnia existere; sicque in praemissis
universis et singulis per quoscumque iu-
dices et commissarios, quavis auctoritate
fungentes, etiam causarum palatii apo-
stolici auditores ac praedictae Romanae
Ecclesiae cardinales, etiam de latere le-
gatos, ac dictum Ordinarium, sublata eis
et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi
et interpretandi facultate et auctoritate,
iudicari et definiri debere; irritum quo-
que et inane si secus super iis a quo-
quam, quavis auctoritate, scienter vel
ignoranter, contigerit attentari. Non ob-
stantibus Cancellariae Apostolicae regu-
lis, de unionibus committendis ad partes,
exprimendoque vero valore; ac Latera-
nensis Concilii novissime celebrati unio-
nes perpetuas, nisi in casibus a iure per-
missis, fieri prohibentis, et aliis apo-
stolicis constitutionibus, ac dictae militiae,

iuramento, confirmatione apostolica vel
quavis firmitate alia roboratis, statutis et
consuetudinibus, stabilimentis, usibus et
natris contrariis quibuscumque. Voluit
autem dictus praeproptoris quod praeproptoriam
erectam praedictam pro tempore
obtinens, perpetuis futuris temporibus,
unum presbyterum idoneum, ab Ordina-
rio approbandum, quod ecclesiae dictae
praepositurae, sic in praeproptoriam ere-
ctae, in divinis deserviret, ac redditum
annuum de bonis eiusdem praeproptoriae
conficiendum haberet, et ex eo foeveretur
iuxta constitutionem piae memoriae Pii
Papae V, etiam praeproptoris nostri, su-
per novo statu praepositurarum et divi-
sione fructuum dicti Ordinis Humilia-
torum editam, quae incipit: *Quomvis per
extinctionem*, incumbere omnino deberet
et teneretur.

§ 2. Ne autem de absoluteione, suppressio-
ne, extinctione, erectione, institutione,
applicatione, approbatione, commissione,
indulto, decreto et voluntate praedictis,
pro eo quod super illis dicti Gregorii
praeproptoris, eius superveniente obitu,
litterae confectae non fuerunt, valeat
quomodolibet haesitari, ipseque Guiliel-
mus illorum frustratur effectum; volumus
et similiter auctoritate praedicta decerni-
mus quod absoluteio, suppressio, extin-
ctio, erectio, institutio, applicatio, appro-
priatio, concessio, indultum, decretum
et voluntas Gregorii praeproptoris huius-
modi perinde a dicta die vii kalendas
septembris suum sortiantur effectum, ac
si super illis ipsius Gregorii praeproptoris
litterae sub eiusdem diei data confectae
fuissent, prout superius enarratur.

§ 3. Quodque praesentes litterae ad
probandum plene absoluteionem, suppressio-
nem, extinctionem, erectionem, insti-
tutionem, applicationem, approbationem,
concessionem, indultum, decretum et vo-
luntatem Gregorii praeproptoris huius-

Ordinata per
Gregorium con-
firmat Clemens
et servari praeproptoris
et si bullae fuissent
expeditae.

Per eandem
humilitatem praeproptoris
litterae additae.

modi ubique sufficiant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur.

§ 4. Quocirca venerabilibus fratribus nostris, tunc suis, archiepiscopo Pisano, Amerinensi et Avenionensi episcopis per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando expedierit, ac quoties pro parte dicti Guilielmi fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praesentes litteras et in eis contenta huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat et quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter observari; non permittentes Guilielmu[m] vel quoscumque alios desuper quomodolibet indebite molestari, perturbari vel inquietari; contradictores quoslibet et rebelles per censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; nec non legitimis super his habendis servatis processibus, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 5. Non obstantibus recolendae memoriae Bonifacii Papae VIII. similiter praedecessoris nostri, de una, et Concilii generalis de duabus diaetis, dummodo ultra tres diaetas aliquis vigore praesentium ad iudicium non trahatur, ac aliis constitutionibus supradictis; seu si aliquibus communiter aut divisim ab Apostolica Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

§ 6. Nulli ergo omnino hominum liceat haec paginam nostri mandati, voluntatis et decreti infringere, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCXIII, v idus februarii, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 9 februarii 1593, pontif. an. II.

LI.

Validatio erectionis officii praesidis Cancellariae pro expediendis litteris quoruncumque officiorum vacabilium, etc.¹

Clemens episcopus, servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Equum reputamus, etc.²

§ 1. Datum siquidem, postquam felicis recordationis Iulius II unum praesidentium et alterum portionariorum annonae, deinde Leo X aliud scutiferorum apostolicorum de numero participantium, postea Paulus III unum Sancti Petri, et alterum Sancti Pauli militum nuncupatorum, ac tandem diversi alii Romani Pontifices, praedecessores nostri, plura et diversa alia variorum exercituum Romanae Curiae officia et collegia, tam in Cancellaria Apostolica quam extra eam, certis tunc suadentibus causis, erexerant et instituerant; quorum aliqua, sicuti scriptorum et cubiculariorum apostolicorum ac utriusque praesidentiae abbreviatorum, nec non sollicitatorum litterarum apostolicarum ac minoris gratiae scriptorum, et etiam forsitan alia ex laudabili et eo usque observata consuetudine, illos, quibus suorum collegiorum officia ad Romani Pontificis dispositionem spectantia pro tempore concedebantur, non aliter quam litteris apostolicis super concessionibus debite expeditis, ad eorum officia admittebant, suisque collegiis aggregabant; alia vero, ut erant praedicta scriptorum, praesidentium, portionariorum ac sanctorum Petri et Pauli militum, nec

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

² Reliqua ut in praecedenti constitutione.

Nonnulli ad officia praesidis expeditionis litterarum apostolicarum, adhibebantur.

Abi vero per solam caudulam manu Pontificis vel alterius subscriptam.

non archivii eiusdem Romanae Curiae scriptorum ac minoris gratiae procuratorum, nonnullorumque aliorum officialium collegia huiusmodi, forsitan privilegiorum aliquorum seu facultatum in dictorum collegiorum erectionibus aut alias concessorum, vigore, seu quavis alia ratione vel praetextu, suos officiales solius supplicationis aut motus proprii vel cuiusvis alterius caedulae piae memoriae Sixti Papae V, etiam praedecessoris nostri, seu alterius Romani Pontificis aut eiusdem Sixti praedecessoris, seu eius datarii vel alicuius super eo pro tempore deputati, manu obsignatae et subscriptae, aut litterarum patentium nuncupatarum, facta ostensione, lectura, nullis superinde litteris apostolicis, prout alii superius expressi, expeditis, ad officia sua eorumque exercitia, fructuumque, reddituum et proventuum ac emolumentorum perceptionem etiam admittebant, quibus efficiebatur ut, ob huiusmodi expeditionum et admissionum diversitatem ac concessionum gratiarum informitatem, utpote quaedam minus vel magis solemniter habita, officiorum ipsorum quaedam praecelara, circa quaedam vero minus praecelara in multorum, sicut eidem Sixto praedecessori innoverat¹ offensam huiusmodi videbantur.

Sicut V. m. et pro referentia in U. S. bulla expedita.

§ 2. Idem Sixtus praedecessor, attendens quod humani incertitudo iudicii, dum futuris eventibus modum et formam praescribere satagebat: ita plerumque falebatur ut, quae provida deliberatione constituebantur, operae pretium erat postea immutare, unde praemissis minus videri debebat, si Romanus Pontifex ea, quae ab ipso ex certis apparentibus causis emanarant, aliis supervenientibus rationibus magis urgentibus adductus, interdum revocabat, et in meliorem commodioremque statum reducebat, et alias

¹ Sic.

desuper disponebat, prout, rerum et personarum circumstantiis debite pensatis, conspiciebat in Domino salubriter expedire; ac abusum et depravatum morem circa posteriores dictas aliasque illarum similes officialium receptiones et admissiones diutius permanere nolens, necnon singularum caedularum motus proprii, et forsitan desuper confectarum litterarum, nec non privilegiorum, indultorum, gratiarum et facultatum, dilectis filiis vicecancellario, summatori, datario, procuratoribus palatinis et scriptoribus ac aliis praedictis caeterisque curiae, cancellariae et camerae praedictis officialibus, eorumque collegiis et officiis concessorum, et inde sequutorum quorumcumque tenores pro expressis habens, sub datum videlicet iv idus novembris, pontificatus sui anno III, in primis, singulos Signaturae suae tam gratiae quam iustitiae referendarios tunc praesentes et futuros, ad litterarum apostolicarum sub plumbo super concessionem sui referendariatus officii expeditionem, teneri voluit.

§ 3. Et deinde formam et taxam expeditionis eorundem et quorumcumque aliarum litterarum apostolicarum de huiusmodi et quibuscumque aliis officiis, tam in dicta curia quam extra eam existentibus, super quorum concessionem litterae ipsae, de mandato dicti Sixti praedecessoris, expedirentur, praescribere cupiens, perpetuo statuit et ordinavit quod, expedita desuper de more supplicatione seu motus proprii caedula, eiusdem Sixti praedecessoris et pro tempore existentis Romani Pontificis datarius super concessionem cuiuslibet officii referendariatum, tam iustitiae quam gratiae, ac aliorum officiorum huiusmodi litteras apostolicas, sola eius manu subscriptas, sub plumbo, absque summatoris eiusdem praedecessoris et quorumcumque aliorum tam Sedis Apostolicae quam dictae curiae offi-

Caeteris officialibus caedulam motu proprio.

Conferenda in manu datario.

cialium visione et subscriptione, expedire, et pro uberiori huiusmodi gratiae exactione, processum fulminatorium decernere deberet, mediante certa tunc expressa pecuniarum summa, ratione taxae et scripturarum ac laborum persolvenda, eidemque datario pro tempore existenti plenam et omnimodam facultatem et auctoritatem registratorem et notarium publicum, qui litteras huiusmodi registrare et processus huiusmodi describere valeret ad nutum suum amovibiles, deputandi concessit.

Litteras vero apostolicas per solos scriptores scribi posse declaravit, statuta lata.

§ 4. Postmodum vero statuit etiam et ordinavit ut deinceps, perpetuis futuris temporibus, praedicti omnes et singuli scutiferi, praesidentes, portionarii, sanctorum Petri et Pauli milites, archivii dictae curiae scriptores, procuratores litterarum apostolicarum minoris gratiae, et litterarum contradictarum Rotae, et auditoris Camerae notarii, brevium apostolicorum scriptores et caeteri tam dictae curiae quam totius Status ecclesiastici, nostri, tunc ipsius Sixti praedecessoris, officiales, qui litteris apostolicis sub plumbo expeditis, in eorum ad sua officia admissionibus et perceptionibus non utebantur, quibus officia qualitateque qualificata et nuncupata, erecta erigenda, illorum vacatione quomodolibet occurrente, tam per ipsum Sixtum praedecessorem quam alios quoscumque Romanos Pontifices pro tempore existentes concedi et assignari aut alias de illis in eorum favorem disponi contingeret, antequam ad huiusmodi officia eorumque exercitia vel emolumenta recipi et admitti possent, litteras apostolicas sub plumbo super possessione, assignatione vel aliis dispositionibus huiusmodi ab aliquo vel aliquibus ex dictarum litterarum apostolicarum scriptoribus, et non ab alio vel aliis, qui de eorumdem scriptorum numero non essent descripti, expediri fa-

cere; ac taxam propterea de more aliarum expeditionum debitam, et a praedicto datario praescribendam et assignandam, rescribendario et computatori collegii scriptorum praedictorum et aliis eiusdem collegii officialibus, quibus illorum expeditio pro tempore incumberet, persolvere omnino tenerentur. Dictumque collegium scriptorum apostolicorum idem, qui in Sixti praedecessoris et Sedis praedictorum subventionem, ultra pretium officiorum suorum, summam septingentorum et quinquaginta scutorum auri in auro manibus depositarii eiusdem Sixti praedecessoris realiter et cum effectu nullo unquam tempore pro scriptura persolvebat, seu illius loco taxa litterarum apostolicarum super concessionibus tam scutiferorum et praesidentium, necnon militum et dicti archivii scriptorum et procuratorum ac referendariorum aliorumque litteris sub plumbo non utentium, iam erectorum, et tunc in futurum, etiam referendariatus, et quorumvis aliorum erigendorum collegiorum officialium pro tempore faciendis, expediendarum, et taxa eorum massae communi, ratione expeditionis huiusmodi, ut praefertur, assignanda et praescribenda, valeret defraudari, omnes et singulas litteras huiusmodi, quas tunc deinceps per alios quam per dictos scriptores describi, et absque rescribendarii et computatoris vel aliorum praedictorum ad id, illorum loco, ab ipso collegio de gremio suo pro tempore deputandorum subscriptione expediri contingeret, nullas et invalidas nulliusque roboris vel momenti fore, quinimmo falsi vitio subiacere, nec cuiquam suffragari, ac ius in eisdem officiis vel ad illa acquiri, vel etiam coloratum possidendi titulum tribui posse.

§ 5. Et successive, ad praedicti Sixti praedecessoris et partium commoditatem, et ne Sixti praedecessoris et Sedis prae-

Sub poae nullitate.

Duo sollici- torum palatio apostol. seu procuratorum palatinorum officia erexit.

dictorum negotia, et ea quae via secreta expediebantur, ab omnibus controveherentur, duo sollicitatorum palatii apostolici nuncupanda officia, pro duobus dicti palatii sollicitatoribus, qui omnes et singulas quorumcumque dictae curiae officiorum ad eiusdem Sixti praedecessoris dispositionem spectantium, eatenus erectorum et in antea erigendorum, provisiones, possessiones, assignationes et deputationes ad illa, tam perpetuas seu ad vitam quam ad certum tempus, super quibus litterae apostolicae nova ordinatione ipsius Sixti praedecessoris expediendae veniebant, ac supplicationum, et litterarum apostolicarum desuper necessariorum expeditionem, ex tunc deinceps procurarent, ac supplicationibus et litteris apostolicis desuper confectis et expeditis, partibus ea prosequentibus consignarent, perpetuo crexit et instituit; ac cuiuslibet ex dilectis filiis Oliverio l'Evezque, qui mille scuta auri in auro pro subventionem necessitatum Sedis praedictae in pecunia numerata praestiterat, et Thomae etiam l'Evezque, clericis, Genomanensis et Andegavensis repective diocessum, unum ex officiis praedictis, a primaeva eorum erectione et institutione huiusmodi sic vacantibus, ad utriusque eorum vitam concessit et assignavit, nec non in eventum, in quem contingeret officia ipsa aut eorum alterum extingui vel annullari, Camerae praedictae ac omnia illius redditus et bona ad restitutionem dictorum mille scutorum auri in auro eidem Oliverio seu Thomae faciendam, teneri et obligatam fore, voluit et declaravit, prout in diversis caedulis, manu eiusdem Sixti praedecessoris, motu proprio signatis, et forsitan desuper confectis litteris apostolicis plenius continetur.

Postmodum vero sollicitatorum praedictorum

§ 6. Cumque usu iam comprobatum esset praedictum datarium confectioni expeditionisque processuum fulminatorio-

rum huiusmodi, ob urgentem aliorum negotiorum ad eum undique confluentium multitudinem, commode vacare non posse; et ne expeditiones huiusmodi cum aliis confunderentur, operae pretium esse illis proprium et distinctum officium assignaretur; idem Sixtus praedecessor, eorum consideratione et multis aliis causis adductus, novum statum, modum et ordinem in expeditionibus praedictis inducere, et quantum in eo erat, partium illas prosequentium commoditati consulere cupiens; nec non singularum caedularum et desuper confectarum litterarum huiusmodi tenores pro expressis et insertis habens, motu simili et ex certa eius scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, duo procuratorum palatinorum officia huiusmodi, ac concessionem et assignationem huiusmodi de illis Oliverio et Thomae praedictis, ad utriusque eorum vitam, ut praefertur, factas, ac officiorum procuratorum palatinorum huiusmodi, nomen, titulum, denominationem, statum, functiones et exercitia, auctoritate apostolica perpetuo suppressit, extinxit et penitus abolevit; ipsosque Oliverium et Thomam ab illis amovit et subduxit, nec non expeditionem litterarum apostolicarum super concessionibus, assignationibus et aliis dispositionibus officiorum huiusmodi, super quibus litterae huiusmodi expediri non consueverant, ut praefertur, conficiendarum, procurandi et sollicitandi, ac in illis se subscribendi vel alias quomodolibet ingerendi et intronitendi, processusque fulminatorios desuper decernendi, ac omnem et quaecumque aliam actionem, iurisdictionem et potestatem nec non omnia et quaecumque privilegia, facultates et indulta, tan vicecancellario quam summatori praedictis eorumque loca tenentibus, quam datario, procuratoribus palatinis et scriptoribus praedictis ceterisque Sedis, curiae, ca-

rum officio suppresso, aliud crevit officium praesidentatus, pro confectione processuum et expeditione bullarum pro quibuscumque officii Romanae Curiae.

merae et cancellariae huiusmodi officialibus, eorumque collegiis, ministris et personis, etiam in suorum officiorum institutione, per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros tunc suos, ac eundem Sixtum praedecessorem et Sedem praedictam, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, in genere vel in specie, ac de mandato speciali et expresso, etiam viva voce oraculo emisso, et ex quibuscunque causis et titulis, etiam onerosis, desuper concessa, confirmata et etiam novissime reformata, quibuscunque formulis, ac etiam restitutivis, praeservativis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, nec non irritantibus et aliis decretis, etiam vim contractus inducentibus, concepta et suffulta; caeteraque omnia obstacula, quae litterarum tunc desuper conficiendarum vim et effectum impedire, aut eas annullare vel irritare possent, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent, idem Sixtus praedecessor etiam pro expressis habere voluit, auctoritate praedicta, revocavit, cassavit, annullavit, irritavit et abrogavit, viribusque et effectum prorsus evacuavit, et pro revocatis, cassis, nullis, irritis et abrogatis viribusque et effectum vacuis haberi et censeri dicit ut litterae tunc desuper conficiendae praedictae, sublatis praedictis omnibus et quibuscunque aliis impedimentis, suum totalem effectum sortiri debere) decrevit: nec non unum officium praesidentatus, cui omnes et singuli, quibus praedicta et quaecunque alia Romanae Curiae et Status Ecclesiastici praedictorum officia, tam erecta (super quibus litterae apostolicae erecta (super quibus litterae apostolicae sub plumbo ante ordinationem Sixti praedecessoris eiusdem expediri non consueverant) quam imposterum quocumque erigenda, ad illius et pro tempore existentis Romani Pontificis dispositionem pertinentia, illorum vacatione quomodolibet

libet occurrente, tam per eundem Sixtum praedecessorem quam successores nostros, tunc suos, Romanos Pontifices pro tempore existentes, et dictam Sedem concedi et assignari, ac alias de illis in eorum favorem disponi contingeret, antequam ad huiusmodi officia eorumque exercitia et emolumenta recipi et admitti possint, litteras apostolicas sub plumbo super concessionibus et assignationibus seu aliis dispositionibus praedictis (etiamsi in eis expresse cautum foret quod litterae per breve aut audientiam contradictarum vel officium minoris gratiae aut alias expediri possent) omnino, sub poena privationis et amissionis officiorum eorumdem, expediri facere deberent et tenerentur pro uno futuro expeditionum huiusmodi praesidente, qui particularem curam et sollicitudinem, ac plenam, liberam et omnimodam facultatem, potestatem et auctoritatem per se solum vel alium seu alios, quos ad hoc duxerit deputandos, omnes et singulas supplicationes seu motus proprii caedulas, super erectionibus, concessionibus, assignationibus et dispositionibus officiorum huiusmodi pro tempore ab eodem Sixto praedecessore signatas et datatas manibus magistrorum seu scriptorum registri supplicationum apostolicarum, absque eo quod ad Cancellariam Apostolicam vel alibi transmitterentur, recipiendi, ac litterarum apostolicarum desuper conficiendarum minutas seu rotulos compilandi, ac per aliquem seu aliquos ex dictarum litterarum apostolicarum scriptoribus, arbitrio suo eligendos, solito stylo, conscribi faciendi, easque, postquam ab eo recognitae, et ad supplicationem seu motus proprii caedulam collatae, et etiam sola eius seu personae ad id ab eo pro tempore deputatae manu subscriptae forent, illas absque rescribendarum et computatorum praedictorum, nec non vice-cancellarii seu sum-

Litterae apostolicae, antequam ad officia huiusmodi admittantur, expediendae

Contrarius omnibus irritis et abrogatis

matoris eorumdem, eorumque in Cancellaria et Camera praedictis locatenentium vel quorumcumque aliorum officialium, tam Sedis quam Curiae et Cancellariae ac Camerae praedictarum visione et subscriptione, ad bullariam mittendi; subiectoque ibidem plumbo, et uno dumtaxat iulio praesidenti bullariae seu eius substitutis, pro unaquaque bulla huiusmodi soluto, eas per scriptores ad id arbitrio suo assumendos, in registrum penes eum conservandum referendi, et registratas, ad exemplum, ut in aliis consuevit, conferendi, ac processum fulminatorium desuper sub proprio eius sigillo decernendi, et denique litteras in totum expeditas et processus fulminatorios huiusmodi, solutis sibi, ratione expeditionis litterarum apostolicarum, super singulis officiis auditoriatus, thesaurariatus generalis et clericatus Camerae praedictae, ac thesaurariatus Datariae et praesidentatus bullariae, ac referendariatus utriusque signaturae, nec non erectionibus et institutionibus quorumcumque aliorum huiusmodi Curiae et totius Status Ecclesiastici officiorum vacabilium et resignabilium, simul cum illorum sic a primaeva erectione vacantium concessionibus et dispositionibus expediendarum, decem ducatis auri de Camera; pro singulis vero referendariatus alterius signaturae et caeteris omnibus officiis vacabilibus et resignabilibus, tam erectis quam erigendis, ad eundem Sixti praedecessoris et pro tempore existentis Romani Pontificis dispositionem, ut praefertur, pertinentibus, septem ducatis similibus dumtaxat, ita ut nihil aliud, sive pro taxa, sive minuta, registratura, carta, atramento, plumbo, sigillo, processu, laboribus, iuribus, salariis, regalibus et emolumentis, aliisque rebus ad litterarum et processuum huiusmodi confectionem et totalem expeditionem pertinentibus, ab ipso praesidente

eiusque officialibus et ministris exigi vel peti deberet, nisi scriptura et registratura litterarum ac processuum huiusmodi ita prolixa et laboriosa foret, ut maiorem impensam merito requireret; quo casu, litterae ipsae ad datarium pro tempore existentem deferrentur, et desuper ab eo taxa iuxta laboris meritum praescriberetur, quae tamen quindecim ducatos similes non excederet, partibus ipsis seu earum agentibus relaxandi seu consignandi, caeteraque in praemissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi, dicendi, gerendi et exercendi, plenam et liberam ac omnimodam facultatem, potestatem et auctoritatem haberet; et officium praesidentatus huiusmodi ad eius vitam obtinere, illudque in eundem Sixti praedecessoris vel pro tempore existentis Romani Pontificis manibus quocumque resignare licite posset, ad instar aliorum curiae et Sedis praedictarum officiorum vacabilium et resignabilium, auctoritate praedicta, etiam perpetuo, crexit et instituit, illicque sic erecto et instituto, pro eius dote, taxam, iura, salaria et emolumenta praedicta similiter perpetuo applicavit et appropriavit, ipsasque litteras in officio praesidentatus huiusmodi, ut praefertur, pro tempore expeditas, etiam quod sola ipsius praesidentis vel personae ab eo deputandae manu subscriptae forent, eandem prorsus fidem et roboris firmitatem, obtinere voluit, quam obtinerent, si, iuxta stylum Cancellariae seu Camerae praedictarum, per omnes et singulos officiales ac alios, ad quos litterarum apostolicarum plenaria expeditio pertinebat, rite et legitime forent expeditae. Et nihilominus modernis et pro tempore existentibus defensoribus et deputatis collegii, quae litteris apostolicis sub plumbo expeditis in officialium suorum admissionibus minime utebantur, caeterisque omnibus, ad quos

Quae tamen in aliquo casu potest augeri.

Quocumque crexit ab uno quae que solvendae praefertur

Quae si nequissime litterae praeside expeditis sui officii possent possessionem capere

similium vel dissimilium admissionum receptio quomodolibet spectabat et spectaret in futurum, quocumque nomine, titulo, gradu seu dignitate fulgerent aut censerentur, sub indignationis eiusdem Sixti praedecessoris, et privationis suorum officiorum dictae Camerae applicandorum poenis districtius inhibuit, ne deinceps auderent sive praesumerent quinquam ad officia suorum collegiorum huiusmodi admittere, qui litteras super concessione officii sui sub plumbo in officio praesidentatus expeditionum huiusmodi, ut praefertur, expeditas, non produceret et ostenderet.

Praeses Papae familiaris, continuis commensalis, praelatus domesticus et S. Sedis notarius censendus.

§ 7. Insuper pro tempore existentem praesidentem expeditionum huiusmodi condignis favoribus et gratiis prosequi volens, ipsum in predicti Sixti praedecessoris et pro tempore existentis Romani Pontificis verum, indubitatum et non fictum familiarem, continuum commensalem, ac praelatum domesticum, et Sedis praedictae notarium creavit, constituit et deputavit, aliorumque suorum et pro tempore existentis Romani Pontificis familiarium, continuorum commensalium, et praelatorum domesticorum, dictaeque Sedis notariorum numero et consortio favorabiliter aggregavit, ac pro vero, indubitato et non ficto eiusdem Sixti praedecessoris et pro tempore existentis Romani Pontificis familiari, continuo commensali, et praelato domestico, Sedisque huiusmodi notario haberi et reputari voluit et mandavit; eique, ut in quibuscumque impetrationibus, concessionibus et litteris tam gratiam quam iustitiam concernentibus, se praedicti Sixti praedecessoris et pro tempore existentis Romani Pontificis familiaris, continuum commensalem, et praelatum domesticum, dictaeque Sedis notarium nominare et inscribere, ac ab aliis nominari et inscribi facere, habitumque et insignia notario-

rum Sedis huiusmodi per aliquem antistitem vel aliam personam in dignitate ecclesiastica constitutam, sibi, recepto prius ab eo fidelitatis debitae solito iuramento, exhibendi, recipere et gestare; nec non in praedicti Sixti praedecessoris et successorum suorum Romanorum Pontificum signatura continuo intervenire et assistere, omnibusque et quibuscumque ac prorsus similibus privilegiis, praeminentiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, honoribus, antelationibus, praerogativis, favoribus, concessionibus et gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus caeteri eiusdem Sixti praedecessoris et pro tempore existentis Romani Pontificis veri et indubitati et non ficti familiares, continui commensales, et praelati domestici, dictaeque Sedis notarii, etiam de numero participantium existentes, etiamsi habitum et rochetum notariorum Sedis huiusmodi non deferret, de iure, statuto, usu, consuetudine vel aliquo speciali privilegio seu alias quomodolibet utebantur, potiebantur et gaudebant, ac uti, potiri et gaudere possent et poterant quomodolibet in futurum, tam in iudicio quam extra, ac ubique locorum, absque ulla prorsus differentia, non ad illorum instar, sed pariformiter et aequae principaliter, in omnibus et per omnia, ac si officio praesidentatus huiusmodi expeditionum, illudque pro tempore obtinenti specialiter et expresse per tunc desuper conficiendas litteras, concessa fuissent, sine tamen aliorum praelatorum domesticorum ac ipsorum notariorum de numero participantium praedictio, uti, potiri et gaudere, nec non, ut quicumque loci Ordinarius, aut in ipsius Sixti praedecessoris Romani Pontificis signatura gratiae vel iustitiae referendarius, seu metropolitanae vel alterius cathedralis ecclesiae canonicus, aut persona in dignitate eccle-

Cui iustitiam et habitum notariorum gestare, nec non privilegia concessit.

Nomina ex privilegio concessis praesidentibus.

siastica constituta, ad id per ipsum praesidentem pro tempore existentem eligenda, quascumque pensiones annuas super quarumvis episcopaliis et archiepiscopaliis vel aliarum ecclesiarum, nec non monasteriorum, prioratuum, praepositatum, dignitatum aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura et sine cura, saecularium et quorumvis Ordinum regularium, fructibus, iuribus, obventionibus, emolumentis et etiam distributionibus quotidianis, seu illarum loco fructus, redditus, proventus, iura, obventiones, emolumenta ac distributiones huiusmodi sibi, quoad viveret, dicta auctoritate apostolica reservatas et reservata, ac illorum reservationes huiusmodi usque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera in Romana Curia vel extra eam, etiam in mortis articulo, de consensu pro tempore existentis praesidentis expeditionum huiusmodi, cassare et extinguere, et postquam cassatae et extinctae forent, alias similes pensiones annuas super eisdem fructibus, iuribus, obventionibus, emolumentis et distributionibus; seu fructus, iura, obventiones et distributiones huiusmodi, usque ad summam praedictam, uni vel pluribus personis, ad id per eum nominandis, etiam quaecumque, quotcumque et qualiacumque beneficia ecclesiastica obtinentibus, eisdem modo et forma, ac cum clausulis, decretis et obligationibus quibus pro tempore existenti praesidenti expeditionum huiusmodi reservatae seu reservatae forent, et absque consensu solvere habentium pensiones seu obtinentium ecclesias, monasteria, prioratus, praeposituras, dignitates et alia beneficia huiusmodi, dicta auctoritate reservare, constituere, concedere et assignare, ac alias in forma solita transferre, libere ac licite valeret; reservationesque et translationes pensionum seu fructuum, iurium, obventionum et di-

tributionum huiusmodi, earundem litterarum vigore faciendae, valerent plenamque roboris firmitatem obtinerent, in omnibus et per omnia; perinde ac si per ipsum Sixtum praedecessorem seu pro tempore existentem Romanum Pontificem, de consensu solvere, habentium pensiones seu obtinentium ecclesias, monasteria, prioratus, praeposituras, dignitates et alia beneficia huiusmodi factae fuissent, concessit et indulgit. Insuper statuit et ordinavit quod officium praesidentatus expeditionum huiusmodi pro tempore obtinens, in capella Pontificia, ac quibuscumque sessionibus, processionibus, acquitationibus aliisque actibus, tam publicis quam privatis, in eiusdem Sixti praedecessoris et pro tempore existentis Romani Pontificis praesentia vel absentia faciendis, immediate post pro tempore existentem thesaurarium datariatus sedere et incedere deberet; ac officium praesidentatus expeditionum huiusmodi, in favorem cuiuscumque personae idoneae, quandocumque sibi placeret, resignare, nec resignationis huiusmodi receptio per Romanum Pontificem, ex quavis causa, derogari vel differri, neque pro signatura concessionis eiusdem, per resignationem huiusmodi vacantis, quidquam, ultra summam ducentorum florenorum auri de Camera ab eo, cui de eo sic vacante provideretur, exigi posset; quodque idem praesidens expeditionum pro tempore existens, si utriusque vel alterius iurium doctor, nec in utraque signatura praedicta referendarius foret, per solam concessionem officii praesidentatus, expeditionem concessionum huiusmodi, in utriusque signaturae referendarium, cum omnibus et singulis praerogativis, honoribus et oneribus consuetis, eo ipso creatus et assumptus esset et esse censeretur, et litterae apostolicae super supplicatione concessionis officii praesidentatus expeditio-

Locus honoris obtinenti huiusmodi officium praesidentatus.

num huiusmodi conficiendae, etiam in ea de officio referendarius huiusmodi nulla facta esset mentio, nihilominus expedirentur tam in Cancellaria praedicta, quam per Cameram secretam, cum expressione concessionis officii referendarius; neque posset aut deberet per pro tempore existentis Romani Pontificis datarium seu quemcumque alium pro signatura huiusmodi supplicationis, licet vim concessionis plurimorum officiorum propter praemissa habente, aliquid ultra id, quod superius est expressum, omnino exigi, sed sicut per concessionem officii praesidentatus expeditionum huiusmodi veniebat pariter concessio aliorum officiorum praedictorum, sic per unicam solutionem signaturae praedictae sit integre satisfactum, quasi de unica concessionem. Quodque omnes et singulae litterae apostolicae sub plumbo ac etiam in forma brevis, tam super litteris tunc desuper conficiendis huiusmodi et aliis quibuscumque gratiis, indultis, facultatibus, concessionibus, tam gratiam quam iustitiam vel mixtam concernentibus per pro tempore existentem praesidentem expeditionum huiusmodi a Sixto praedecessore praedicto eiusque successoribus ac dicta Sede pro tempore impetratis sentiam ei motu proprio concessis, in omnibus et singulis Cancellariae, Camerae et Curiae praedictarum officii, nec non plumbo et registro ac ubilibet, gratiis, adinstar clericorum dictae Camerae, expediri; et rescribendarius ad taxandum litteras apostolica pro tempore deputatus, easdem litteras, cum subscriptione gratis pro persona praesidentis expeditionum huiusmodi subscribere; et tam ipse quam alii scriptores, abbreviatores, sollicitatores litterarum apostolicarum, et quicumque alii dictae Cancellariae officiales, expeditioni litterarum huiusmodi pro tempore praesidentes et ministri, lit-

teras apostolicas personam praesidentis expeditionum huiusmodi concernentes, sub excommunicationis latae sententiae ac privationis et suspensionis suorum officiorum, nec non privationis emolumentorum eorumdem, poenis per eos, qui eas gratis subscribere vel concedere nolent, eo ipso incurrendis, absque alio Sixti praedecessoris et successorum suorum ac Sedis praedictorum ulteriori mandato, omnino gratis in omnibus et per omnia, usque ad plumbum et alia necessaria inclusive, omni contradictione cessante, expedire ac subscribi et expediri facere et permittere deberent et tenerentur.

§ 8. Insuper de venerabilis fratris nostri, tunc sui, Petri olim episcopi Spoletanensis, nunc Aversanensis, summa fide, integritate, probitate et doctrina idem Sixtus praedecessor in Domino confidens, ipsumque Petrum episcopum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existeret, ad effectum suarum duntaxat consequendam, earundem serie absolvens et absolutum fore censens, eidem Petro episcopo officium praesidentatus expeditionum huiusmodi, a primaeva eius erectione sic vacans, per eum, quoad viveret, adinstar aliorum officiorum Sedis et curiae huiusmodi tenendum, regendum et gubernandum, cum illi annexis ac iuribus, taxis, emolumentis, nec non honoribus, privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, praerogativis, antelationibus, praerogativis, iurisdictionibus, favoribus, gratiis, indultis et facultatibus supradictis, auctoritate praedicta, concessit et assignavit; ipsumque Petrum episcopum ad officium praesidentatus expeditionum huiusmodi eiusque liberum exercitium ac

Huiusmodi officium Petrus episcopo Spoletano concessit Sixtus.

Dispositio quoad litteras, quae gratis expediuntur.

Quo plura ei indultis alque concessit.

omnia et singula alia supradicta ex tunc recepit et admisit, ac per eos, ad quos spectabat et pro tempore spectaret, recipi et admitti, receptumque et admissum in eis, quoad viveret, manuteneri, sibi-que de eisdem integre responderi debere, voluit et mandavit; ac cum eodem Petro in officio praesidentatus expeditionum huiusmodi, recipere et quoad viveret etiam; una cum Spoletanensi, cui praeerat et quibusvis aliis ecclesiis, etiam metropolitanis, ad quas eundem Petrum episcopum transferri seu quibus praefici contingeret, nec non omnibus et singulis monasteriis, prioratibus, praepositis, praepositoribus, dignitatibus et aliis quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, cum cura et sine cura, saecularibus ac quorumvis Ordinum et hospitalium ac militiarum regularibus, quae in titulum, commendam, administrationem vel alias quomodolibet ex dispensatione apostolica obtinebat et in posterum obtineret; ac fructibus ecclesiasticis, loco pensionum annuarum, nec non pensionibus annuis super similibus fructibus, redditibus et proventus sibi reservatis ac reservandis, quos et quas ex similibus dispensationibus percipiebat et perciperet in futurum; nec non aliis eiusdem Curiae officiis per eum ex indulto apostolico forsitan obtentis et obtinendis, retinere, illudque per se vel alium seu alios idoneos et expertos, quos ad id duceret deputandos, exercere; ac omnibus et singulis superius expressis frui et gaudere, nec non de infrascripto pretio officii praesidentatus expeditionum huiusmodi, etiamsi illud ex fructibus, redditibus et proventus ecclesiasticis confectum et solutum foret, ipsumque Petrum episcopum intra triennium tunc proximum extra Spoletanensem et alias ecclesias vel alia loca debitae per eum residentiae personalis ubicumque decedere contingeret, disponere eiusque

haeredes in eodem pretio etiam ab intestato succedere libere et licite possent, dispensavit, similiterque pariter indulsit; dictumque Petrum episcopum, qui ultra mille Oliverio et seu Thomae praedicto, ac septingenta et quinquaginta scuta auri in auro collegio scriptorum huiusmodi per eum restituenda, summam viginti millium scutorum monetae, decem iulis pro quolibet scuto huiusmodi computatis, in Sixti praedecessoris sedisque praedictorum subventionem, nomine pretii officii praesidentatus expeditionum huiusmodi, in manibus datarii eiusdem Sixti praedecessoris seu eius depositarii, realiter et cum effectu persolvit, eius vita durante, ab eodem officio praesidentatus expeditionum per ipsum Sixtum praedecessorem vel successores suos Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem et Cameram praedictas, etiam ex quavis causa, invitum amoveri, aut illud eique assignata et concessa iura regalia, emolumenta caeteraque supradicta in toto vel parte imminui vel subtrahi, quinimmo officium praesidentatus expeditionum huiusmodi ad dictum triennium per eius obitum minime vacare, sed eiusdem interea decedentis successorem, ad solvendum illius haeredibus, etiam ab intestato, integrum eiusdem officii pretium, tunc reperibile, teneri; ipsosque haeredes ad huiusmodi officium, et pro illo ad officium praesidentatus expeditionum huiusmodi, usque ad integram dicti pretii solutionem, directam habere actionem; ac eos, et non alios pro ea uni duntaxat super pretio huiusmodi, quale et quantumcumque foret, cum persona ad dictum officium praesidentatus expeditionum huiusmodi promovenda, ante promotionem huiusmodi libere et licite convenire contrahere, neque personam promovendam huiusmodi, antequam de dicto pretio, ut praefertur integre satisfecisset,

Per unanimitatem summae sacre S. Sede ab episcopo Spoletano praefectum.

Emendatum ad hunc in finem.

possessionem officii praesidentatus expeditionum huiusmodi apprehendere, nec eum aut alium quempiam illud interim, etiam per modum provisionis, nisi de fructibus et redditibus ex illo provenienti- bus, haeredibus et aliis praedictis re ipsa respondisset, exercere posset; nec non praedictum Petrum episcopum intra dictum triennium de dicto officio praesidentatus expeditionum huiusmodi, per viam legati, donationis, etiam causa mortis, testamenti seu alterius cuiuscumque ultimae voluntatis, seu etiam cuiusvis contractus inter vivos, in toto vel in parte, in unius vel plurium et diversarum personarum favorem disponere et ordinare, illudque transmittere et transferre, dicta auctoritate, etiam vigore litterarum tunc desuper conficiendarum huiusmodi, libere et valide posse; nec fructus ex eodem officio praesidentatus expeditionum huiusmodi pro tempore perceptos in sortem illius pretii connumerari, neque Petrum episcopum eiusque haeredes praedictos super iis et aliis praemissis omnibus per vice-cancellarium et camerarium, nec non Cameram ac thesaurarium, clericos, praesidentes et commissarios ac etiam datarium praedictos vel quoscumque alios, quavis auctoritate fulgentes, quovis praetextu, etiam nomine et actione spoliatorum vel alias quomodolibet molestari vel inquietari debere declaravit, etiamsi officium praesidentatus expeditionum huiusmodi ex fructibus, redditibus et proventibus ecclesiasticis emptum, illiusque pretii huiusmodi summam longe maiorem excederet, et ad quamcumque etiam notabilissimam summam ascenderet, quam totam et integram, tam Petro episcopo quam etiam, eo intra dictum triennium vita functo, eius haeredibus et successoribus praedictis gratiose inter vivos donavit et liberaliter concessit; ac totum dictum pretium integrum, quale-

cumque et quantumcumque esset, dicti Petri episcopi, et intra triennium huiusmodi eo decedente, haeredum praedictorum omnino esse voluit; et nihilominus pro eiusdem Petri episcopi indemnitate, ac omnium et singulorum praemissorum observatione et executione, etiam noviter, ac loco damnorum et interesse, quae ipsum Petrum episcopum pati contingeret, nec non pro evictione, ac generali et particulari defensione, manutentione et conservatiene, perpetuis etiam adversus Oliverium et Thomam ac collegium scriptorum huiusmodi et alios quoscumque ius et interesse desuper quomodolibet habentes seu habere tunc et pro tempore praetendentes, omnia et singula eiusdem Camerae iura, res et bona, etiam specialem notam requirentia, quaecumque, tam praesentia quam futura, nedum generaliter, verum etiam specialiter et expresse in amplissima forma dictae Camerae, cum omnibus et singulis clausulis et decretis ac cautelis in similibus obligationibus apponi solitis et consuetis, latissime extendendis et interpretandis, Petro episcopo eiusque haeredibus et successoribus praedictis similiter perpetuo obligavit et hypothecavit; nec non quatenus pro consequendo officio praesidentatus expeditionum huiusmodi, ab aliis maius pretium dictae summae viginti unius millium ac septingentorum et quinquaginta scutorum quodcumque reperit foret, vel reperiri contingeret, illud omne et totum, cuiuscumque quantitatis et summae foret, etiamsi dimidiam vel maiorem partem iusti pretii excederet, eidem Petro episcopo gratiose et irrevocabiliter ac perpetuo, etiam donatione inter vivos, remisit et condonavit; ac litteras tunc desuper conficiendas huiusmodi ad probandum plene quod pretium praedictum in Sixti praedecessoris ac Sedis et Camerae praedictorum subventionem con-

Petro episcopo intra triennium decedente, praedictum pretium haeredibus eius esse voluit.

Sixti vero litteras, nulla ratione impugnari posse decretum.

versum foret, aliaque praemissa ubique, tam in iudicio quam extra, sufficere, nec ad id probationis alterius adiuventum requiri; ac desuper conficiendas litteras praedictas nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis dicti Sixti praedecessoris vel alio quopiam defectu, etiam ex eo quod Oliverius et Thomas ac scriptores praedicti vel quicumque alii interesse habentes ad id vocati non forent, nec praemissis consenserant, ac illa, nulla legitima subsistente causa, sed de facto processerant, seu etiam enormis et enormissimae laesionis praetextu, vel ex quavis alia causa, quantumvis legitima, urgente et iuridica, etiam necessario exprimenda, notari, impugnari, invalidari aut ad terminos iuris reduci, seu in ius vel controversiam revocari, ac adversus illas quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari, seu etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus concedi posse, minusque sub similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus et aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanarent, toties in pristinum et eum, in quo antea erant statum, restitutas, repositas et plenarie, etiam sub quacumque data per Petrum episcopum eiusque haeredes et successores praedictos eligenda, reintegratas et de novo concessas validasque et efficaces fore et esse, vique validi et efficaci contractus inter Sixtum praedecessorem et Cameram ex una, et Petrum episcopum eiusque haeredes ac successores praedictos ex altera partibus, rite et recte initi et stipulati et utrinque iurati, habere et perpetuo obtinere; dictamque Cameram ad Petrum episcopum eiusque haeredes et successores praedictos in iuribus huiusmodi tuendos, et ab omni incommodo, damno, lac-

sione, lite, causa et controversia immunes, indemnes et exemptos conservandos teneri et obligatam fore ac esse. Sicque et non aliter per quoscumque iudices, ordinarios vel delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiiri debere, ac quidquid secus super iis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contingeret, ex tunc irritum et inane decrevit. Ac tam Oliverio et Thomae quam collegio scriptorum huiusmodi et aliis praedictis caeterisque omnibus et singulis interesse habentibus vel praetendentibus perpetuum silentium desuper imposuit; et insuper voluit idem Sixtus praedecessor quod Petrus episcopus et singuli eius in dicto officio praesidentatus successores, antequam ad illud reciperentur et admitterentur, iuramentum de eodem officio fideliter exercendo in manibus datarii pro tempore existentis Romani Pontificis praestare omnino tenerentur.

Non obstantibus praemissis ac dictae Cancellariae regulis, de consensu praestando in pensionibus, et non solvendo iure quaesito, ac revocatoria facultatum percipiendi pretium officiorum dictae Curiae et gratias ad instar non concedendis; et quatenus opus esset recolendae memoriae Symmachi, Innocenti III, Pauli II et quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, tunc suorum, ac etiam eiusdem Sixti praedecessoris, de rebus Ecclesiae seu Camerae et Sedis praedictarum non alienandis, ac etiam super residentia atque spoliis praelatorum; aliisque constitutionibus et ordinationibus, tam apostolicis quam in provincialibus et synodalibus et generalibus conciliis, specialiter vel generaliter, contra praemissa vel eorum ali-

Atque ita, et non aliter, ab omnibus, quavis auctoritate, esse iudicandum.

Clauulae praeservatae appositae ab eodem Pontifice.

Substantive clausulae appositae.

Statutis, privilegiis, consuetudinibus, ceterisque contrariis non obstantibus.

qua quomodolibet editis et edendis; nec non Spoletanae et aliarum ecclesiarum ac monasteriorum, etiam in quibus beneficicia forsitan forent, ac Ordinum, militiarum et hospitalium, etiam quorum illa extarent, nec non Camerae, Urbis, locorum, officiorum et collegiorum praedictorum, etiam inramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, usibus, naturis, stabilimentis et etiam novis reformationibus; privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, immunitatibus et litteris apostolicis, illis eorumque praesulibus, capitulis, conventibus, collegiis, officialibus, exequutoribus, appellatoribus et quibusvis aliis personis, etiam per modum statuti perpetui, ac iniiti et stipulati contractus, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, nec non irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, tunc suos, ac Sixtum praedecessorem et Sedem praedictos, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus, concessis, approbatis et innovatis et quocumque tempore observatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua et expressa ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad id servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, specialiter et expresse derogavit, et nemini adversus praemissa omnia suffragari voluit, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 9. Ne autem de suppressione et

extinctione, abolitione, revocatione, annullatione, cassatione, irritatione, abrogatione, evacuatione, avocatione, subductione, erectione, institutione, applicatione, appropriatione, revocatione, constitutione, deputatione, receptione, admissione, statuto, ordinatione, absolutionibus, concessione, assignatione, indulto, dispositione, declaratione, voluntate, obligatione, hypothecatione, remissione, donationibus, condonatione, mandato, decretis, derogatione, ac omnibus et singulis aliis praemissis, pro eo quod super illis diei Sixti praedecessoris, eius superveniente obitu, litterae confectae non fuerunt, valeat quomodolibet haesitari, ipseque Petrus episcopus illorum frustretur effectu, volumus et similiter apostolica auctoritate praedicta decernimus quod suppressio, extinctio, abolitio, revocatio, annullatio, cassatio, irritatio, abrogatio, evacuatio, amotio, subductio, erectio, institutio, applicatio, appropriatio, constitutio, deputatio, receptio, admissio, statutum, ordinatio, absolutiones, concessio, assignatio, dispensatio, indultum, declaratio, voluntas, obligatio, hypothecatio, remissio, donationes, condonatio, mandata, decreta, derogatio et alia praemissa Sixti praedecessoris huiusmodi, perinde a dicta die quarto idus novembris suum sortiantur effectum, ac si super illis praedicti Sixti praedecessoris litterae sub eiusdem diei data confectae fuissent, prout superius enarratur.

§ 10. Quodque praesentes litterae ad probandum plene supplicationem, extinctionem, abolitionem, revocationem, annullationem et cassationem, irritationem, abrogationem, evacuationem, avocationem, subductionem, erectionem, institutionem, applicationem, appropriationem, revocationem, constitutionem, deputationem, receptionem, admissionem, statutum, ordinationem, absolutiones,

Cum vero propter obitum Sixti apostolicae litterae non fuerint confectae.

Clemens praedicta omnia a die iniiti contractus firma esse decernit.

Praesentesque litterae plene probare declarant.

concessionem, assignationem, dispensationem, indultum, declarationem, voluntatem, obligationem, hypothecationem, remissionem, donationes, condonationem, mandatum, decreta, derogationem et alia praemissa Sixti praedecessoris eiusdem ubique afficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Exequutores deputat.

§ 11. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Ostiensi, et Amerino, episcopis, ac dilecto filio curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, motu simili mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, Petro episcopo et successoribus praedictis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos suppressione, extinctione, abolitione, revocatione et aliis praemissis pacifice fini et gaudere, non permittentes illos desuper per quoscumque contra praesentium tenorem quomodolibet indebite molestari, perturbari vel impediri, contradictores quoslibet per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, nec non legitimis super his habendis servatis processibus, censuras et poenas ipsas iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Derogat contrariis, et sanctionem praesentium addit.

§ 12. Non obstantibus omnibus praemissis.

§ 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum voluntatis, decreti et mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius noverit se incursum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo nonagesimo tertio,

Bull. Rom. Vol. X

3

quinto idus februarii, pontificatus nostri anno 11.

Dat. die 9 februarii 1593, pont. an. 11.

LII.

Nullitates ex defectu iurisdictionis, citationis et mandati, et non aliae, in omnibus Status Ecclesiastici tribunalibus attendendae.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Litium dispendiis et ambagibus, praesertim inter personas curae et iurisdictioni nostrae, etiam in temporalibus, subiectas, occurrere, quantum in nobis est, cupientes:

Exordium.

§ 1. Statutum felicitis recordationis Pii Papae IV, praedecessoris nostri, ne iudices almae Urbis nullitates attendant, nisi ex defectu citationis, iurisdictionis aut mandati, sed illis non obstantibus, ad expeditionem causarum procedant, ad omnes et quoscumque iudices ordinarios et delegatos, magistratus et officiales, in quibusvis ditionis nostrae temporalis Ecclesiasticae provinciis et civitatibus, terris, oppidis et locis quaecumque iurisdictionem exercentes et dignitate fungentes, hac nostra perpetuo valitura constitutione, extendimus et ampliamus, atque in quocumque tribunali aut curia seculari vel ecclesiastica firmiter et inviolate servari.

Pius IV tractatum nullitates a iudicibus Urbis decrevit attendi.

§ 2. Sicque et non aliter per quoscumque ex ipsis iudicibus, etiam causarum

Clausula sublati.

Hoc idem quoad tribunalia Urbis iussit Pius IV constitut. LXXI: *Cum ab ipso*, tom. VII, pag. 214. Et specialiter in Rota, in alia constitut. LII: *In Throno*, ibid., pag. 155. Et in commissionibus causarum id specificari decrevit in altera eius bulla LXXII: *Cum nuper* ibid., pag. 224.

Palatii Apostolici auditores, etiam S. R. E. cardinales ac legatos, etiam de latere, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi facultate, in quacumque causis et instantia, etiam nunc pendente aut in futurum movenda, ecclesiastica, prophana, civili et criminali aut mixta, iudicari et definiri, et quibuscumque nullitatibus praeter superius expressas nequaquam attentis, ad expeditionem causarum earumdem procedi debere praecipimus et mandamus. Decernentes irritum et inane si secus super his per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula derogatoria addit.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac in conciliis, etiam generalibus, editis; nec non legibus, etiam imperialibus, earumdemque provinciarum, civitatum, oppidorum et locorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, ipsis earumve consiliis, iudicibus, magistratibus, officialibus, curiis, tribunalibus, collegiis vel personis quomodolibet concessis, etiam saepius approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua mentio, aut quaevis alia expressio habenda, aut quaevis alia forma ad hoc servanda esset, tenores huiusmodi, perinde ac si ad verbum inserti, et forma in illis tradita ad unguem servata foret, pro plene et sufficienter expressis habentes, ad effectum praesentium, specialiter et expresse derogamus, cacterisque contrariis quibuscumque.

Transumpta credi libet

§ 4. Volumus autem praesentium litterarum exemplis, etiam impressis, notarii publici manu subscriptis, et sigillo praelati ecclesiastici obsignatis, eandem fidem haberi, quae haberetur eisdem

praesentibus exhibitis vel ostensis; eademque praesentes in valvis Basilicae Lateranensis ac Principis Apostolorum de urbe, et in acie Campi Florae, ut moris est, affigi et publicari, ac post triginta dies cunctos, quos concernunt, perinde afficere, ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fuissent.

Nulli ergo, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo nonagesimo tertio, quinto idus februarii, pontificatus nostri anno II. Dat. die 9 februarii 1593, pont. an. II.

Anno a Nativitate Domini nostri Iesu Christi MDXCIII, indictione VI, die vero XXII, mensis martii, pontificatus Sanctissimi in Christo patris et D. N. D. Clementis divina providentia Papae VIII anno eius II, supradictae litterae effixae et publicatae fuerunt ad valvas basilicae SS. Petri et Ioannis Lateranensis de Urbe, et in acie Campi Florae, per nos Ioannem Baptistam Bagni et Franciscum Baron Sanctissimi D. N. Papae cursores.

Baptista Pressius, Mag. Curs.

LIII.

Confirmatio decreti Congregationis Sacrorum Rituum, quo nonnulla statuuntur super associatione episcopi Oxomensis, tam in eundo ad ecclesiam quam ab ea redeundo.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis auctoritas nos admonet et exposcit ut quae a venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus congregationis Sacrorum Rituum rite ordi-

EX Regest. in Secret. Brevium

Sanctio pontificis.

Exordium

nata et decreta sunt, suum debitum sortiantur effectum.

Episcopus atque Capitulum Congregationem pro declaratione, de qua in rubrica supplicavit.

§ 1. Dudum siquidem cardinalibus dictae Congregationis pro parte venerabilis fratris Sebastiani, moderni episcopi, et dilectorum filiorum Capituli Oxomensis, communi ipsorum omnium voto et consensu, et ad tollendas omnes quaestiones litesque ac controversias, quae circa infrascripta quomodolibet oriri possent, humiliter supplicatum fuit pro declaratione per eandem Congregationem faciendam, quibusnam potissimum diebus praedictum Capitulum teneretur pro tempore existentem episcopum Oxomensem, tam euntem ad ecclesiam quam ab ea recedentem, comitari: Congregatio praedicta, supplicationibus sibi porrectis huiusmodi satisfacere cupiens, decrevit et declaravit in hunc, qui sequitur, modum, videlicet:

Decretum Sanctae Congregationis.

§ 2. Congregatio Sacrorum Rituum ad supradictam petitionem respondendum censuit, prout et alias decretum fuit pro ecclesia Hispalensi, videlicet:

Dignitates, canonicos et Capitulum debere accedere, ubi episcopus cappa induitur, ut eum ad ecclesiam venientem debito cum honore comitentur; in redditu etiam debere saltem usque ad ostium domus ipsum episcopum associare; ei vero privatim venienti, videlicet sine cappa pontificali, nonnullos ex dignitatibus et canonicis ad ostium ecclesiae occurrere, et in redditu similiter usque ad ostium ecclesiae ipsum comitari debere. Episcopum autem cum cappa pontificali ad ecclesiam accessurum, ut solemniter celebret, vel ut assistat divinis officiis aut processioni, vel ut aliud quidquam ex pontificalibus exerceat, curare debere ut Capitulo congruo tempore intimetur hora eius accessus ad ecclesiam, ad hoc ut Capitulum praedictum commode se ad eius occursum accingere possit: idemque episcopus convenientem et opportu-

nam horam eliget; verbi gratia, si missam solemnem in aliquo die festo sit celebraturus, tunc post Primam in choro finitam, antequam Tertia inchoetur, ad ecclesiam accedere poterit, quo casu dignitates, canonici cacterique capitulares, statim post Primam completam, facto modico intervallo, prodire debent obviam episcopo ad eius cubiculum, eumque ad ecclesiam venientem deducere, quemadmodum ipsa Congregatio faciendum esset respondit. Cumque episcopus in ecclesiam venerit, Tertia, suo tempore, inchoanda erit, iuxta praescriptum Pontificalis Romani; idque omnino faciendum est, non obstante quacumque consuetudine ipsius Capituli in contrarium. Cum enim pastor teneatur ad suam ecclesiam accedere, et ex eius praesentia divini cultus augmentum, ecclesiaque ipsa splendorem et decorem non modicum recipiat, non est ei praebenda occasio vel non accedendi (ex quo debita cum decentia id facere nequeat) vel indecenter accedendi. Insuper declaravit quod quando episcopus, finita missa vel aliqua hora canonica, est ab ecclesia discessurus, tantisper cessandum est a reliquis horis decantandis, quousque capitulares abeuntem episcopum reducere possint, ut in omnibus congrua obedientia praelato et debitum Deo obsequium reddatur, Cui sacrificium cum inobedientia non placet. Declaravit praeterea quod si interdum contingat episcopum, vel processione, vel aliqua hora canonica nondum finita, abire compelli ob aliquam sui necessitatem, tunc non opus erit ut omnes capitulares cum eo discedant, sed satis erit si quatuor de Capitulo eum domum reducant, itaut processioni vel divinis officiis impedimentum aut perturbationis occasio non praebatur: quanvis haec, quae raro eveniunt, minime consideranda sint, cum leges, circa ea, quae frequentius

Horarum completarum pro divinis officiis distributio.

accidunt, accomodentur. Ad evitandas autem perturbationes et confusiones in iis diebus in quibus episcopus divinis officii est interfuturus, campana aliquanto citius pulsetur, ut, tempore et rebus agendis simul consideratis, cuncta rectius fiant, et horis congruis expleantur. Ubi autem episcopus solam concionem auditurus ad ecclesiam accedit, etiamsi cappa pontificalis indutus eam concionem auditurus sit, non omnes capitulares, sed aliqui dumtaxat, videlicet saltem duae ex dignitatibus et sex ad minus ex canonicis episcopum venientem ad ostium ecclesiae excipere, atque ad eundem usque locum abeuntem reducere.

Supplicat pro confirmatione.

§ 3. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte Sebastiani moderni episcopi et Capituli Oxomensis praedictorum petitio continebat, ipsi episcopus et Capitulum praedicta, per dictos cardinales, ut praefertur, decreta et declarata, pro illorum subsistentia, firmiori cupiant nostro et apostolicae Sedis munimine roborari; quare pro parte dictorum Sebastiani moderni episcopi et Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut decretum et declarationem praedictam confirmare et approbare de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§ 4. Nos igitur, qui pacem et concordiam inter omnes, praecipue divino ministerio mancipatos, praesules et illis subditas ecclesiasticas personas vigere, et quae propterea per dictos cardinales mature discussa decreta et declarata sunt, suum debitum sortiri effectum summo opere exoptamus, ipsosque Sebastianum et Capitulum illiusque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotatae existunt, ad effectum praesen-

tium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, decretum et declarationem huiusmodi ab ipsis cardinalibus, ut praefertur, facta, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiciamus; et nihilominus, potiori pro cautela, eadem decernimus et declaramus, et ab ipsis dignitatibus et canonicis ac quibusvis aliis, ad quos ea quomodolibet spectant et pertinent, inviolabiliter et ad unguem observari debere; nec non dignitatibus et Capitulo aliisque praedictis in virtute sanctae obedientiae, ac sub poenis infrascriptis per contrafacientes ipso facto, quavis appellatione cessante et omnino sublata, incurrendis, praecipimus, quatenus decretum et declarationem huiusmodi, omni subterfugio postposito, prout ab ipsis cardinalibus, ut praefertur, facta sunt, inviolabiliter et ad unguem observent.

Eaque ab omnibus inviolabiliter observari iubet.

§ 5. Decernentes praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio seu intentionis nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos iuris reduci, seu in ius vel controversiam revocari posse. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiri debere; nec non irritum et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari; ac mandantes dicto Sebastiano, moderno et pro tempore existenti episcopo Oxomensi, quatenus decretum et declarationem et praemissa omnino observari faciat et cu-

Clausulae.

ret. Contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes per excommunicationis et suspensionis aliasque sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; nec non legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras et poenas praedictas incurrisse declarando, easque etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrarium.

§ 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac dictae Ecclesiae Oxomensis, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si dignitatibus et canonicis et Capitulo praedictis vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud S. Petrum, sub anno Piscatoris, die XIII februarii MDXCIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 13 februarii 1593, pont. an. II.

LIV.

Prohibitio appellandi per religiosos Ord. Fr. Servorum B. Mariae Virginis a praelatis eiusdem Ordinis ad tribunalia saecularia, permissioque habendi recursum ad priorem gener., protectorem, seu vice-protectorem aut ad Rom. Pontificem.

Clemens Papa VIII,
ad futuram rei memoriam.

Quoniam nostro pastoralis potissimum incumbit officio, ut ea, quae per regulares personas contra eorum regularia instituta temere attentantur, quantum nobis ex alto conceditur, opportunis remediis compescamus et amoveamus.

Proponunt.

§ 1. Proinde, quia nuper dilecto filio magistro Laelio Balliono de Florentia, priore generali Ordinis Fratrum Servorum Beatae Mariae, non sine animi nostri molestia, referente accepimus, quod nonnullae dicti Ordinis etiam utriusque sexus regulares personae, Dei timore postposito, et suae professionis immemores, ut in eorum malefactis, et inobedientia se diutius confoveant, ab iis, quae per praelatos eiusdem Ordinis, et priores provinciales et alios superiores ab ipso priore generali pro tempore deputatos, acta sunt et decreta, ad tribunalia saecularia appellare, et ad ea temere confugere consueverunt, in non modicam iurisdictionis ipsorum superiorum laesionem, et regularis instituti alterationem, ac scandalum plurimorum.

Causae huiusmodi constitutionis.

§ 2. Non praemissis obviare volentes, universis et singulis dicti Ordinis utriusque sexus regularibus personis cuiuscumque dignitatis, status, gradus et conditionis existentibus, apostolica auctoritate,

Prohibito de qua in rubric.

Alia de hoc Ordine, vide inferius in constit. quae incipit: *Decet*, huiusce Pontificis. — Constitutio isthaec in editione romana habetur in *Appendice*, sub numero CCCXLVII (tom. V, par. III). (A. T.)

tenore praesentium praecipimus et mandamus, eisque sub excommunicationis latae sententiae poena, a qua non nisi a nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo absolvi possint; necnon privationis perpetuae officiorum per eos obtentorum, et inhabilitatis ad illa et alia quaecumque dicti Ordinis officia exercenda, ac vocis tam activae, quam passivae eo ipso absque alia declaratione incurrendis poenis, districtius inhibemus, ne ad ipsa tribuna- lia saecularia, quovis praetextu aut quaesito colore, appellare, vel ad illa confu- gere, aut ea propterea quoquomodo adire audeant vel praesumant; sed si se a praelatis gravari praetendant, ad prio- rem generalem ipsius Ordinis, seu illius protectorem, aut vice-protectorem in Ro- mana Curia, vel ad nos, sive Romanum Pontificem pro tempore existentem, su- premum in Ecclesia Dei iudicem, sicut antiquitus semper facere consueverunt, recursum habeant, unde illis brevi manu iustitia ministrabitur.

Extensio ad
laicos.

§ 3. Volentes et ita declarantes, quod nedum dicti Ordinis regulares personae contrafacientes, verum etiam eorum quo- modolibet, directe vel indirecte fautores et consultores, easdem poenas eo ipso omnino incurrant.

Decretum ir-
ritans.

§ 4. Decernentes irritum et inane, quic- quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignorantem, con- tigerit attentari.

Clausulae de-
legatoriae.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione aposto- lica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium concessis, confirmatis et in- novatis; quibus omnibus, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur et insererentur, praesentibus pro suffi-

cienter expressis et insertis habentes, il- lis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum praesentium, specialiter et expresse derogamus, cae- terisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub an- nulo Piscatoris, die xv februaryi MDXCIII. pontificatus nostri anno II.

Dat. die 15 februaryi 1593, pont. an. II.

LV.

Approbatio constitutionum Pauli IV et Pii V circa leges et ordinationes a Iudaeis ubique locorum observandas; et expulsio eorumdem ab omnibus civi- tatibus et terris Status Ecclesiastici, Roma, Avenione et Ancona exceptis.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Caeca et obdurata Hebraeorum perfidia, non solum ingrata est in Dominum ac Redemptorem humani generis Iesum Christum Dei filium ipsis promissum, et ex semine David secundum carnem natum, sed neque etiam sanctae Matris Ecclesiae, ipsorum conversionem patienter expectantis, magnam erga eos misericor- diam agnoscit; quinimmo pietati christi- nae pro gratia iniuriam reddens, non cessat quotidie tot committere enormes excessus, tot detestanda patrare flagitia in praedivium ipsorum christifidelium, qui eos in testimonium verae fidei, et in memoriam passionis Dominicae, atque ut tandem resipiscant, benigne tolerant et recipiunt, ut nos, gravibus quaerimoniis ea de causa ad nos perlatis, impulsimur pro debito pastoralis officii oppor- tunum aliquod huic malo remedium adhi- bere.

§ 1. Sane iam pridem felicis recorda-

Paulus IV nonnullas leges Iudaeis commo- rantibus in Sta- tu Ecclesiastico praescripsit.

tionis Paulus Papa IV, praedecessor no- ster, per suam sub datum pridie idus iu- lii, pontificatus sui anno primo, editam constitutionem, prudenti ac salubri con- silio, certas praescripsit leges, quas Iudaei in terris ditionis ecclesiasticae degentes servare tenerentur.

Pius V ap- probavit.

§ 2. Easque postmodum recolendae memoriae Pius Papa V, itidem praede- cessor, sub datum videlicet tertio decimo kalendas maii, pontificatus sui anno primo, non solum innovavit, sed etiam com- plura indulta et privilegia, quorum ob- tentu Iudaei se tuebantur, abrogando, eandem Pauli praedecessoris constitutio- nem adversus illa restituit ac firmiter ob- servari praecipit; ac demum per alias suas litteras eos ab omnibus ditionis tem- poralis ecclesiasticae civitatibus, terris et locis, urbe Roma et Ancona exceptis, perpetuo exulare iussit, prout in eorum litteris latius continetur.

Iudaei tamen plurima indulta contra praedi- ctas leges extor- serunt.

§ 3. Quae cum, optima suadente rati- one, a Sancta haec Sece emanaverint, ipsi tamen Iudaei successu temporis paulatim ab huiusmodi vinculis se eximere atten- tarunt, et forsitan ab aliis praedecessoribus nostris, qui ut eos ab eorum caligine ad agnitionem verae fidei allicerent, man- suetudinem christianae pietatis non de- negandam eis censuerunt, aliquas super hoc tolerantias sive indulta extorserunt. Quibus postmodum, contra piam eorum- dem praedecessorum mentem et inten- tionem, prave abutentes, eo tandem sunt progressi, ut adversus divinas, naturales humanasque leges, magnis et gravibus usuris pecuniarum, quas praesertim a pauperibus et egenis exigunt, monopolis illicitis et foeneraticis pactis, fraudibus, dolis in contrahendo, ac fallaciis, pluri- mos cives et incolas ditionis temporalis ecclesiasticae, ubi commorantur, misere exhauserint, circumvenerint, bonis spo- liaverint, ac tenuis potissimum fortunae

homines, praesertim rusticos et simpli- ces, non solum ad extremam inopiam et mendicitatem, sed propemodum in ser- vitudinem redegerint; multa praeterea et quidem graviora scelera et flagitia, et ipsi commiserint, et perditio cuique ac ne- quissimo in facinoribus patranda suam libentissime operam et quaecumque po- tuerunt opem praestiterint.

Hic itaque Pontifex dictas Pauli IV et Pii V constituit, innovat atque confirmat.

§ 4. Nos igitur, his et aliis gravissimis de causis adducti, huiusmodi nationem a plerisque ex nostris populis (apud quos experientia docuit eam multo plus detri- menti afferre, quam boni ab ipsa sperari queat) censuimus omnino expellendam, et tamen ne a nobis prorsus eiccta, ad gentes, quae Christum non norunt, di- vertat, atque a via salutis reliquiis Israel prophético ore promissae longius recedat, eam ab amplioribus quibusdam aut nobis proximis civitatibus, ubi facilius le- gum vinculis et iudicium severitate in of- ficio contineri possit, duximus non repel- lendam. Ac proinde nos eorumdem Pauli et Pii praedecessorum vestigiis inhaeren- tes, primum quidem eorum constitutiones et litteras, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, harum serie approbamus et innovamus, illisque perpetuae, inviolabilis et inconcessae fir- mitatis robur adiicimus.

Privilegia in contrarium concessa revocat.

§ 5. Deinde vero, usu et re ipsa edo- cti, quae eisdem Iudaeis, praeter illorum formam, pia et benigna eorum, qui se- cuti sunt, praedecessorum nostrorum in- dulgentia permessa fuerunt, ea, ut spera- batur minime profuisse, quinimmo con- tra mentem concedentium, malitia Iu- daeorum in damnum christifidelium re- torta extitisse, omnia et quaecumque, si quae forsitan a sanctae memoriae Pio IV, Sixto V et aliis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, sive de eorum, ut asseritur, mandato, in favorem eorum- dem Iudaeorum, tam in alia Urbe tan-

tum, quam in quibusvis aliis ditionis temporalis ecclesiasticae civitatibus, terris, oppidis et locis degentium, etiam super hoc ipso ut ubilibet commorari eis liceat, in genere vel in specie, etiam motu proprio vel sub praetextu causae et tituli onerosi, etiam vim contractus inducentis, aut alias concessa dicuntur; privilegia, permissiones, indulta aut capitula, quorum etiam omnium et singulorum tenores pro expressis ac ad verbum insertis habemus, in ea parte qua praedictis eorundem Pauli et Pii V praedecessorum, necnon praesentibus nostris litteris adversantur, aut ultra illas aliquid concedunt, harum serie revocantes, cassantes, abolentes et annullantes, irritaque, cassa et nulla decernentes.

Exulareque praecipit a toto Statu ecclesiastico, praeterquam ab Urbe Roma, Ancona et Avenione.

§ 6. Hac nostra perpetuo valitura constitutione praecipimus et mandamus ut omnes, et quicumque Iudaei utriuslibet sexus, qui in quibusvis ditionis nostrae temporalis universae civitatibus, etiam Bononiensi et Beneventanae, oppidis, terris, castris et locis, etiam sub eadem ditione consistentium, baronum et domicellorum quamcumque iurisdictionem, praesentem, titulum, insignia seu exemptionem habentium, ad praesens reperiuntur, debeant omnino, intra tres menses, a die publicationis praesentium litterarum in Romana Curia faciendae numerandos, ex eiusdem ditionis temporalis et Status Ecclesiastici finibus discessisse, et alio commigrasse. Quin potius, tam illos quam alios, siqui fortasse ad praedictum Statum accedent, iubemus in posterum a tota ditione praefata, non solum nostris, sed etiam perpetuis futuris temporibus, sine ulla spe redditus, exulare; ita ut quicumque Iudaei, sive peregrini, praesentes aut futuri, in quavis dictae ditionis civitate, oppido, terra vel loco, etiam domicellorum et baronum huiusmodi, quandocumque post lapsum

trium mensium praedictorum inventi fuerint, rebus omnibus spolientur, eaeque fisci iuribus applicentur, eorum vero unusquisque, qui aetate et corpore viribus satis firmis ad eam poenam sustinendam reperietur, ad triremes, quoad vixerit, sit eo ipso damnatus. Idque in toto Statu praedicto ubique servetur (urbe Roma et Avenionensi atque Anconitana civitatibus dumtaxat exceptis) ubi eos, qui ad praesens ibidem vel alibi intra praedictum Statum degunt, si ad dictas potius civitates quam alio se recipere mauerint, et praedictis de causis, et ad prosequendas cum orientalibus mercaturae, negociationes et commercia, et quia illos praesertim, qui nostro et huius Sedis conspectui proximi sunt, poenae formidine a maleficiis temperaturos atque interdum aliquos lumen veritatis facilius agnituros speramus, censuimus tolerandos.

§ 7. Verum his ipsis, quos in tribus tantum praedictis civitatibus commorari permittimus, universis et singulis Iudaeis praecipimus ut civitatum praedictarum, in quibus pro tempore habitaverint, statuta favorem christianorum concernentia, necnon edicta Ordinariorum et magistratum, praecipue vero nostras ac praedictas Pauli IV et Pii V praedecessorum, et alias apostolicas et canonicas, quae circa ipsos Iudaeos aliquid disponunt, constitutiones inviolabiliter observent.

§ 8. Quocirca tam dilectis filiis nostris in alma Urbe vicario, et S. R. E. camerario, quam aliis universis et singulis status et ditionis ecclesiasticae civitatum, oppidorum et locorum Ordinariis, necnon legatis, vice-legatis, praesidibus et gubernatoribus nunc et pro tempore existentibus, per apostolica scripta mandamus quatenus eorum unusquisque curet, quantum in se est, praesentes litteras, nulla alia a nobis expectata iussione aut mentis

Statutis locorum, apostolicisque et canonicis sanctionibus, et praedictis Pauli IV et Pii V constitutionibus ligari declarat.

Executores huius constitutionis deputati.

declaratione, debitae executioni quam primum demandari, ac deinde perpetuo firmiter et inviolate observari, nec solum quicquam contra illarum tenorem, etiam praetextu hactenus concessorum indultorum, permissionum sive consuetudinum tolerare, indulgere aut permittere, vel licentias aliquas concedere praesumant, sed contra quoscumque inobedientes et transgressores omni severitate animadvertant, contradictores per opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita compescendo.

Clarus de rogatorum ap. pont.

§ 9. Non obstantibus praemissis, necnon quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, statutis et consuetudinibus, etiam iuramento, etc., roboratis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, tam per superius nominatos, quam illos quoscumque nostros praedecessores universitatibus eorundem Iudaeorum, sive eorum aliquibus sub quibuscumque tenoribus et formis, et cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, et ex quibusvis causis, etiam gravissimis et urgentissimis atque onerosis, vim contractus solemniter in illi ultro citroque obligatorii inducentibus, tam in genere super praemissis et super habitando in locis ditionis ecclesiasticae eis benevisurae, quam in specie iis, qui in tribus praedictis civitatibus commorantur, seu alias concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiam pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua mentio habenda, aut quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi pro expressis, ac forma ad unguem servata, ad verbum insertis habentes, specialiter et expresse harum serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§ 10. Volumus autem praesentes litteras in valvis basilicae Principis Aposto-

lorum de Urbe et in acie Campi Florae, per aliquem ex cursoribus nostris, ut moris est, publicari et, elapso termino superius descripto, eos quos concernunt perinde afflicere, ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fuissent.

§ 11. Harum quoque transumptis, etiam impressis, etc. Nulli ergo, etc.

Datum Romae in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicae MDXCIII, v kalendas martii, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 25 februarii 1593, pontif. an. II.

LVI.

Contra Haebreos tenentes legentesque libros Thalmudi et alios hactenus damnatos, aut blasphemias et contumelias in Deum et sanctos continentes.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Cum Haebraeorum malitia novas in dies excogitet fraudes, quibus perniciose volumina librosque impios ac plane detestabiles, tum antiquitus damnatos, tum recens conscriptos, in vulgus proferat:

§ 1. Nos et ipsis exitiale, et christiano populo periculosum rati hanc eorum nequitiam conniventibus oculis tolerare, ac pro nostro pastoralis officio opportunum huic malo remedium adhibere volentes, adducti exemplo complurium Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, praesertim felicitatis recordationis Gregorii IX, Innocentii IV, Clementis IV, Honorii IV, Joannis XXII, Iulii III, Pauli IV et Gregorii XIII, qui saepius impium il-

1 De libris Thalmudi prima prodit prohibitio ab Innocentio IV in constitut. IV: *Impia*, tom. III, pag. 508; et alia de his et similibus libris prodit a Julio III in constitut. XXXIII: *Cum sicut*, tom. VI, pag. 404.

lud Thalmudi nuncupatum et alia similia reprobata et detestanda scripta et volumina damnarunt, et retiner prohibuerunt, seu alias ex christiani orbis provinciis et regnis pio zelo exterminarunt, omnes et singulas eorumdem praedecessorum super hoc editas litteras, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, harum serie approbantes et innovantes:

Prohibitio Iudaeis hos libros et alia impia scripta retinendi, vel quibus modo utenti.

§ 2. Atque illis haec addentes, omnibus et quibuscumque universitatibus Hebraeorum, eorumque singulis, tam in temporali S. R. E. ditione quam etiam extra eam ubivis locorum et in quibusvis christiani orbis partibus constitutis, perpetuo prohibemus ne quosvis libros et codices impios Thalmudicos saepe damnatos, vanissimos, cabalisticos atque alios nefarios a praedecessoribus nostris prohibitos et condemnatos, necnon opera, commentaria, tractatus, volumina et scripta quaecumque, tam lingua hebraica quam quavis alia hactenus conscripta, aut versa, edita et impressa, ac in posterum conscribenda aut vertenda, edenda vel imprimenda, continentia seu continentes, tacite vel expresse, haereses vel errores contra sacras Veteris Legis et Testamenti scripturas, necnon contumelias, impietates; blasphemias contra Deum, sanctissimam Trinitatem et Salvatorem nostrum Dominum Iesum Christum, Eiusque sanctam christianam fidem, ac beatissimam ipsius Genitricem semper Virginem Mariam, et beatos Angelos, patriarchas, prophetas, apostolos aliosque sanctos Dei, sacratissimam Crucem, sacramenta novae legis, sacras imagines et sanctam catholicam ecclesiam et Sedem Apostolicam, ac contra christifideles, praesertim episcopos, sacerdotes et alias ecclesiasticas personas, atque etiam contra nuper ad eiusdem Christi fidem conversos, ac neophytos et alias contra religionem ca-

tholicam, vel in quibus etiam impudicae et obscenae narrationes memorantur, etiam praetextu quod expurgata fuerint, donec expurgentur, sive quod de novo typis excusa fuerint, mutatis nominibus, vel etiam sub obtentu seu tolerantia aut permissione, ut praetendunt, secretarii cuiusvis personae sacri Concilii Tridentini, aut indicis librorum prohibitorum per recolendae memoriae Pium Papam IV. praedecessorem nostrum, editi vel cuiusvis indulti apostolici aut licentiae per S. R. E. cardinales, etiam legatos, aut camerarium seu Camera Apostolicam vel nuncios, etiam cum potestate legati et locorum Ordinarios, seu inquisitores haereticae pravitatis, forsam quomodolibet concessae, aut quovis alio quaesito colore, legere, habere, vel retinere, emere vel vendere aut evulgare, ullo modo audeant vel praesumant.

§ 3 Omnes vero et quascumque facultates, litteras, permissiones, indulta, tolerantias legendi, tenendi, etiam ad tempus certum vel incertum, vel aliis praetextibus quacumque, ut praefertur, prohibita scripta, volumina, libros et alia supradicta quibusvis Iudaeis, in genere vel in specie, a praedecessoribus nostris et dicta Sede Apostolica seu eius legatis, etiam de latere vel nunciis aut inquisitoribus haereticae pravitatis, aut locorum Ordinariis vel quibusvis aliis, quavis dignitate vel auctoritate fungentibus, etiam S. R. E. cardinalibus, eiusque camerario Camerae praedictae, sub quibusvis verborum formis et conceptionibus, et quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, ac vim contractus inducentibus, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu proprio et ex certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, seu ad quoruncumque principum, etiam regali, ducali vel alia quacumque praecipua fulgentium instan-

Revocato quacumque facultatum, licentiarum et indultorum indultu.

tiam, vel eorum intuitu concessas, auctoritate et tenore praemissis, revocamus, irritamus et annullamus, ac pro revocatis, irritis et penitus infectis in perpetuum haberi volumus.

Prohibito tenore ad hunc modum: Inquisitoribus aut locorum Ordinariis.

§ 4. Districtius inhibentes tam quibuscumque ex praedictis, quavis auctoritate et facultate suffultis, personis, ne huiusmodi licentias, tolerantias, indulta quoque modo concedere, quam Iudaeis, ne illis sic per praesentes revocatis, aut posthac forsam de facto concedendis, uti, aut earum praetextu seu alias quomodolibet libros praedictos retinere, legere, deferre, emere, vendere aut de novo edere praesumant.

Prohibito tenore ad hunc modum: Inquisitoribus aut locorum Ordinariis.

§ 5. Quinimmo si quos ad praesens habent, eos statim intra decem dies Romae in officio Sanctae Romanae et universalis Inquisitionis; extra Urbem vero, intra duos menses a die publicationis praesentium numerandos, locorum Ordinariis seu inquisitoribus haereticae pravitatis (a quibus postmodum, absque alio mandato nostro, nullae interposita mora, comburantur) exhibere, tradere et consignare omnino teneantur et debeant.

Prohibito tenore ad hunc modum: Inquisitoribus aut locorum Ordinariis.

§ 6. Praecipientes tam ipsis Iudaeis quam quibuscumque typographis, bibliopolis seu mercatoribus et aliis quibuscumque christifidelibus, etiam cuiuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existentibus, sub poenis amissionis librorum et publicationis omnium honorum, fisco eius principis, in cuius ditione libri reperti fuerint, applicandorum, ac aliis etiam gravioribus et corporis afflictivis, arbitrio dioecesanis ac etiam inquisitoris, si inibi fuerit, statuendis ac moderandis; necnon quoad christianos, etiam excommunicationis maioris latae sententiae, per unumquemque contrafacientem eo ipso incurrendae, ne huiusmodi libros et alia scripta superius prohibita, ut praefertur, retinere, habere, lege-

edere, typis excudere seu imprimere, describere vel exemplare, advehere, emere, vendere, donare, commutare aut alias quomodolibet distrahere vel alienare.

Et in locis Hebraeorum in praesentibus.

§ 7. Neve quisquam, etiam sub praedictis et aliis poenis contra fautores apostatarum a fide et haeticorum a sacris canonibus et constitutionibus apostolicis inflictis, ipsis Hebraeis, pro habendis, scribendis seu imprimendis huiusmodi libris, vel undecumque afferendis seu transvehendis, aut pro eorumdem legendorum licentia de caetero impetranda, opem, consilium, auxilium vel favorem praestare aut impendere quoquo modo audeat.

Deputati esse quosdam huiusmodi constitutiones.

§ 8. Quocirca venerabilibus fratribus nostris, tam S. R. E. cardinalibus adversus haeticam pravitatem in toto terrarum orbe generalibus inquisitoribus, quam etiam patriarchis, primatibus, archiepiscopis, episcopis ceterisque locorum Ordinariis et inquisitoribus quibuscumque eiusdem haereticae pravitatis, in quibusvis regnis, provinciis et civitatibus pro tempore existentibus, per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi et eorum singuli, in civitatibus, terris et locis, ubi Iudaei commorantur, tam in eorum synagogis et locis publicis quam privatis, domibus aut officinis et alias ubique locorum, etiam apud bibliopolas christianos praedictos, sic prohibitos libros et scripta, per se vel alium seu alios ab eis deputandos, diligentissime perquirant, et contra eos, qui super retentione huiusmodi culpabiles reperti fuerint, ad praedictarum et aliarum etiam graviorum eorum arbitrio poenarum executionem procedant. Contradictores necnon inobedientes quoscumque, eisque auxilium, consilium vel favorem praestantes, per opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulae derogatoriae.

§ 9. Non obstantibus praemissis; nec non constitutionibus et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, dictis Hebraeis eorumve universalibus, sub quibuscumque tenoribus et formis, et cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis et decretis, in genere vel in specie, quomolibet concessis, etiam saepius approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi alias, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua mentio habenda, seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores huiusmodi, necnon formas et decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis quoad reliqua in suo robore permansuris, ad effectum praemissorum specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Forma et effectus publicationis huius constitutionis.

§ 10. Volumus autem praesentes litteras ad valvas basilicae Principis Apostolorum de Urbe et in acie Campi Florae, atque in platea, quae Iudaeorum nuncupatur, per cursores nostros publicari, earum exemplis inibi affixis ac dimissis, ac post huiusmodi publicationem et elapsum terminum superius praescriptum, cunctos et singulos quos concernant perinde arrefare atque afflicere, ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fuissent.

Transumptum fidele.

§ 11. Harumque exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticae constitutae obsignatis, eandem prorsus fidei, in iudicio et extra illud haberi, quae ipsis praesentibus haberetur si essent exhibitae vel ostensae.

Clausulae poenales.

§ 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, innovationis, additionis, prohibitionis,

revocationis, irritationis, annulationis, voluntatum, inhibitionis, praecepti, mandati et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius se noverit incursum.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCXCII, pridie kalendas martii, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 28 februarii 1593, pontif. an. II.

LVII.

Reformatio Ordinis Sancti Benedicti, Congregationis Cassinensis seu Sanctae Iustinae.

Dilectis filiis praesidenti, visitoribus, abbatibus et monachis Ordinis S. Benedicti Congregationis Cassinensis, alias Sanctae Iustinae de Padua

Clemens Papa VIII.

Dilecti filii.

salutem et apostolicam benedictionem.

Commissum nobis ex alto apostolicae servitutis ministerium pro debito pastoralis officii adimplere cupientes, in ea praecipue incumbendum arbitramur, quae ad cleri universi reformationem, et ecclesiasticae disciplinae integritatem restituendam pertinere dignoscuntur. Id autem in regularium personarum congregationibus eo accuratius duximus providendum, quo uberiores ex iis, dum in suorum institutorum observantia constantes perseverabunt, Ecclesiae Dei fructus proventuros esse confidimus.

§ 1. Et certe, inter universum monachorum coetum, ad Congregationem vestram Cassinensem, alias S. Iustinae de

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Et ad antiquum decus aebelantes.

Horlatur ut pristinam assument observantiam.

De visitoribus eligendis, eorumque facultatibus.

Padua, quae sub speciali nostra et Apostolicae Sedis est protectione, oculos convertentes, sicut tam florentem olim et in monasticae perfectionis pene fastigio feliciter constitutam et prisca virtute insignem comperimus, ita nunc, sive vitio temporum, sive hominum incuria et nimia forsitan praepositorum indulgentia, a pristino suo splendore paululum declinantem erigere, simulque aliis partibus confirmare, et ad antiquum decus revocare summopere desideramus. In quo quidem cum parem desiderio nostro propensionem vestram, ex iis quae nobiscum egerunt dilecti filii Ordinis vestri professores, a regimine vestro ea de re ad nos proxime destinati, deprehenderimus, commendamus eximiam pietatem vestram ac zelum, vosque ad salutarem hanc reformationem sponte vestra incensos, paternam, qua vos semper complexi sumus, charitate hortamur ut beati monachorum patriarchae Benedicti, Ordinis vestri institutoris, aliorumque Sanctorum, qui ex eodem Ordine innumeri prodierunt, vestigiis insistentes, ad illam monasticae disciplinae perfectionem omni studio ita contendatis, ut cum in vobis nostris temporibus revixisse omnes intelligant, et exemplo vestro, aliae quoque regularium congregationes ad eandem reformationis normam amplectendam alacrius excitentur.

§ 2. Ut autem id facilius assequi valeatis, nonnulla, quae post maturam consultationem a probatissimis viris, quibus hoc negotium mandavimus, nobis proposita sunt, pro congregationis vestrae reformatione maxime utilia ac salutaria constituenda censuimus. De apostolicae igitur potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione, statuimus et ordinamus ut in vestra Congregatione posthac visitatores eligi possint eiusdem monasterii cum definitoribus, quorum

officium simul cum Capitulo generali terminatur, professi, hac moderatione adhibita, ut tam in diaetis, quam in Capitulo generali non solum, dum agitur de ipsis in diaetis seu definitorio intervenientibus, sed etiam de eo promovendo ad quaecumque dignitatem aut assumendo ad aliquod officium, qui sit eorum aliquis comprofessus, ut liberius ea de re tractari et deliberari possit, ii, de quibus vel eorum comprofessis sic agatur, extra locum diaetae et definitorii extent, et nec suffragia conferant, nec caeteris suffragantibus intersint, et quod de consanguineis in examine monachorum constitutiones vestrae praescribunt, id etiam ad comprofessos extendimus.

§ 3. In promotionibus autem ad abbatiam et prioratum liceat, pro honore Congregationis, tempus a constitutionibus vestris praescriptum, omnium definitorum consensu, dispensare. Monasteriis praeterea vacantibus usque ad septuagesimam provideat vestri Ordinis regimen in diaetis a dicto tempore extra definitores Capituli generalis. Praescribatur insuper numerus certus decanorum, quem nec augere nec minuire unquam liceat. Quod si nunc plures sunt decani, nemo in posterum eligatur quin is numerus effectus sit. Nemo autem ad decanatum promoveri possit, qui praeter vitae integritatem, qua debet praestare, aliquod etiam non vulgare specimen prudentiae non exhibuerit, et doctrinae congruentis adiumenta non habuit, casibusque saltem conscientiae egregie instructus non sit; qua in re definitorum iudicium ne fallatur, visitatores promovendorum merita inquirent, deque iis definitoribus, qui neminem ad illum gradum valeant promoveri, nisi habita de eo huiusmodi visitatorum relatione, medio ipsorum iuramento, fidem faciant. Ad haec a membrorum administratione decani remo-

De promotione ad abbatiam, prioratum et decanatum.

veantur, nec posthac deputentur, sed in monasteriis in regulari disciplina prosui muneris debito exercentur, iis exceptis, qui ob aetatem vel imbecillitatem ad onera regularia et ad munera graviora subeunda parum idonei existimantur, quibus huiusmodi administratio demandari poterit, cum onere, ut in iis eam regularis disciplinae observantiam curent exerceri, quae vestris constitutionibus praescribitur.

De praerogativa claustralibus.

§ 4. Priores deinde claustrales et decani ab officiis et dignitate, ea etiam ratione removeantur, quod disciplinae regulari nec ipsi incumbant, et alios ad eam amplectendam excitare negligant. Ideoque quotannis in Capitulo generali electionis iudicio subiiciantur, et pro singulis suffragia ferantur, ac si nunquam antea fuissent electi, ut eo pacto in officio retineantur.

In omnibus monasteriis pariformiter vivere debent monachi.

§ 5. In omnibus quoque monasteriis par modus et forma vivendi serventur, et in regulari disciplina aequaliter monachi exercentur ad Regulae et constitutionum praescriptum: quod si in communibus regulis ex causa aliqua in parte dispensandum esse videatur, id singulis annis auctoritate definitorum Capituli generalis dumtaxat fieri possit, habita ratione eum locorum tum personarum indigentiae, et cum magno moderamine, prout iisdem definitibus expedire videbitur.

Abbatibus regentes reguntur.

§ 6. Abbates, qui definitorum praescriptum immutari ausi, et in curanda disciplina regulari admodum negligentes aut dissimulantes deprachensi fuerint, possint hac una de causa arbitrio vestri regiminis suspendi, et etiam a titulo et administratione removeri.

De mutatione monachorum.

§ 7. Monachi propterea in posterum non mutantur, nisi per consensum (ut aiunt) praesidis aut visitorum in actu visitationis ad praescriptam constitutionum vestrarum, cognita et expressa causa, exceptis officialibus et iis quos, pro bono

congregationis vestri Ordinis regimine, iudicaverit esse mutandos. Expensae autem mutationum pertineant ad monasteria e quibus discedunt monachi. Quare mutatis fratribus eorundem monasteriorum superiores quam primum necessaria, secundum constitutiones vestras, subministrent; et itineris viam litteris patentibus praescribant, a qua non liceat defletere, sub poenis privationis quorumcumque officiorum ac dignitatum, et vocis activae et passivae, et etiam carceris arbitrio eiusdem regiminis pro qualitate culpa; si qui vero monachi ob petulantiam et depravatos mores a praelatis omnibus recusentur, in carcerem detrudantur, donec respiscant et emendantur, et quousque benevolos inveniant receptores.

Abbatibus curae per monasteria non exercentur.

§ 8. Non permittant praeterea praelati, sub poena privationis quorumcumque officiorum et munerum et vocis activae et passivae, ut quovis colore animarum curam exercent monachi, nec saecularium, etiam affinium et consanguineorum, negotia tractent, sine expressa licentia definitorum Capituli generalis, re bene cognita et mature examinata; et maxime ne eorum causae eorum iudiciis compareant, ut omnis vagationi et proprietati occasio pracludatur.

De administratione rerum temporalium.

§ 9. In administratione autem rerum temporalium ea cautio adhibeatur, ne praelati eam ipsi per se exercent, sed per cellerarios a definitibus vel vestri Ordinis regimine deputatos. Insuper pecuniae omnes, quacumque ex causa ad monasterium pervenientes, deponantur penes monachum a definitibus vel regimine vestro eligendum, aut probatum et fidelem telonarium, cuius ea praecipue cura sit eas in destinatis rationum libris sive codicibus fideliter et diligenter describere; earum autem ne obolum quidem expendat, aut alicui quovis praetextu

numeret, nisi de mandato cellerarii. Huiusmodi autem mandata in praeparato ad hoc codice describantur, et manu ipsius cellerarii subscribantur, expressa in iis summa pecuniae, cui et qua de causa sit persolvenda. Rationes dati et accepti, creditaeque ac debitae pecuniae iuxta constitutiones vestras reddantur, quibus praelatus, prior, cellerarius et decani non solum subscribant, sed etiam iuramento suo confirmet veras esse, nihilque fraudis continere. Quod si quid defraudasse inventi fuerint, et veritatem proventuum et expensarum non expressisse, ab officiis, dignitatibus et administrationibus, sine ulla prorogatione, removeantur, et insuper tamquam periurii puniantur. Eligantur quoque in Capitulo generali a definitibus tres, qui rationes proventuum et expensarum singulorum monasteriorum exactissime videant et examinent, et ea omnia exequantur, quae in hac parte per constitutiones vestras auditoribus causarum sunt commissa.

Munera demum iudanda.

§ 10. Ne autem monasteriorum redditus et fructus in alios, quam par sit, usus convertantur, prohibemus munera et largitiones protectori, vice-protectori, Ordinario aut personae, quavis (tam ecclesiastica, etiam pontificali, aut alia maiori, etiam S. R. E. cardinalatus, quam mundana) auctoritate fulgenti, etiam occasione primi ingressus, aut ad beneficiorum acceptorum, gratique animi testificationem, exceptis iis munusculis, quae in esculentis modici valoris, non honorum ambitu aut privata aliqua cupiditate, sed ad comparandam et conservandam monasteriis benevolentiam praedictis protectoribus aliisque benefactoribus et officialibus certis quibusdam temporibus publico congregationis aut monasteriorum non privato cuiuscumque nomine ex superiorum praescripto moderatè fieri consueverunt.

§ 11. Prohibemus etiam invitationes

et superfluos et extraordinarios sumptus pro praedictis personis aut aliis honorifice, laute et opipare suscipiendis, sub praetextu etiam hospitalitatis; quae si quando exercere contigerit, habita locorum, temporum et personarum ratione, ea moderatione fieri debeat, quae in vestris constitutionibus laudabiliter, et monasticae modestiae congruenter, praescripta continentur.

De hospitalitate.

§ 12. Ut vero vestram hanc propensam ad reformationem voluntatem specialibus favoribus prosequamur, volumus ut si contingat per nos aut successores nostros Romanos Pontifices aliquam aliam reformationem quorumvis Ordinum seu institutorum regularium pro tempore fieri, per eam vestro Ordini nihil ulterius iniunctum, aut praenissis nullatenus derogatum censi possit, nisi de vestro Ordine nominatim mentio fiat, et nisi specialis, expressa, de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, eorundem praesentium expressio habeatur; et aliter factae reformationes vos minime arceant, et derogationes nullius sint roboris vel momenti. Has autem nostras constitutiones a vobis inviolate, ut decet, observari in virtute sanctae obedientiae, et sub formali praeepto iniungimus.

Reformationes aliorum Ordinum congregationem hanc non obligant.

§ 13. Non obstantibus quibusvis apostolicis ac in provincialibus et synodaliibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, praesertim felicis recordationis Gregorii XIII et Sixti V, Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, ac universi Ordinis S. Benedicti vestraeque Congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quantumvis amplis et amplissimis, ac sub quibusvis verborum formis et tenoribus, etiam derogatoriarum de-

Derogatio conciliorum.

rogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis in contrarium praemissorum quomodocumque concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die VI martii MDXCIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 6 martii 1593, pontif. an. II.

LVIII.

Confirmantur quaedam ordinationes pro Universitate Studii Generalis Perusini.

Clemens Papa VIII,

ad perpetuam rei memoriam.

Inter multiplicis nostri pastoralis officii curas illam libenter amplectimur, per quam litterarum studia, praesertim in civitatibus Sedis Apostolicae temporali ditioni subiectis, quas praecipuo quodam affectu complectimur, consistentia, recte dirigi et gubernari valeant, et quae propterea provide statuta et ordinata fuerunt, apostolicae firmitatis robore solidamus.

§ 1. Alias siquidem, scilicet de mense decembris proxime praeterito, pro parte dilectorum filiorum sapientum Universitatis studii generalis civitatis nostrae Pe-

Ex Regest. in Secret. Brevium.

rusiae nobis expositum fuit quod ipsi sapientes cupiebant, tam super numero lectorum in dicto studio singulares artes legere debentium, quam super modo et forma illos conducendi, eorumque lectionibus et exercitiis ordinariis, aliisque dictae Universitatis necessitatibus subveniendis, ac de aliquo loco, in quo dictae Universitatis collegii doctores pro doctorandis scholaribus, aliisque collegii functionibus et negociis adimplendis et pertractandis pro dignitate convenire et congregari valerent, per nos provideri; unde nobis humiliter supplicari fecerunt quatenus eorum desiderio huiusmodi annuere de benignitate apostolica dignareremur.

§ 2. Nos negocium huiusmodi dilectis filiis nostris Dominico Sancti Grisogoni Pinello, et Benedicto S. Marcelli titularum presbyteris cardinalibus Iustiniano nuncupatis demandavimus. Unde praedicti Dominicus et Benedictus, cardinales, auditis pluries dictis sapientibus et doctoribus, ac visis et consideratis bannimentis super hoc prudenter a praedicto Dominico cardinali, dum anno superiori legationis de latere munere in tota Umbria fungeretur, et in dicta civitate nostra Perusina resideret, factis et publicatis, statuerunt et ordinaverunt quod singuli quaruncumque artium in dicta Universitate lectores publice legere incipiant, in prima tertiaria a die sequenti post commemorationem omnium defunctorum, nisi aliquo festo fuerit impedita, quia tunc incipient alio die sequenti; quae tertiaria durare debeat usque ad festum Sanctae Luciae. In secunda vero tertiaria a die post festum Epiphaniae Domini, usque ad dominicam in Passione. In tertia autem, post dominicam in Albis, usque ad festum S. Margharitae. Quibus tertiariis durantibus aliquae vacantiae minime concedantur, nec interim lectoribus

Clemens rem nonnullis cardinalibus examinandam commisit.

Qui tertiarium terminos praefixerunt.

Nonnullaque alia statuerunt, quae hic recensentur.

liceat aliquas lectiones praetermittere, nisi fuerint impediti causa infirmitatis, quae probari debeat testimonio physici notario Universitatis consignando. Durante autem prima tertiaria, tam iuris civilis quam Canonum et Institutionum lectores ter in hebdomada in schola eorum primi cathedrantis super lectione currenti coram scholaribus publice circulari debeant, et dum lectiones publicae habentur, quae saltem unius horae spatium durare debeant, nullus doctorari nec aliquis in privatis domibus lectiones legere possit; conclusiones vero publice, nisi tempore vacantiarum non substituantur; singulis autem diebus lectionum, pulsetur campana hora solita pro convocandis scholaribus et lectoribus, qui ad lectiones aliquem scholarum, ut vocant *nobilistam*, associare non possint; quodque singulorum scholarium, tam civium quam exterorum, in dicta Universitate litteris operam dare volentium, nomina, ut dignosci ac eorum qualitates aliquando examinari possint, describantur; quodque etiam post haec in perpetuum nullus lectorum nunc et pro tempore in dicta Universitate in aliqua facultate legentium aliqua ratione se ab onere legendi, etiamsi per triginta annos, et quantumvis longissimi temporis spatium, id munus exerceat, etiam cuiusvis privilegii vel immunitatis praetextu, exemptum esse praetendere possit: sed quicumque legendi immunitate de praesenti non gaudent, ac provisiones et emolumenta ab eadem Universitate acceperint, munus suum realiter exequi et cum effectu adimplere teneantur, nec ratione cuiusvis iuris, statuti vel consuetudinis, nisi actualiter legerint, aliquod salarium vel emolumentum consequi valeant, exemptionesque, privilegia, indulta et immunitates quaecumque super his quomodolibet concedendae nullae omnino et irritae existant;

illorum vero, qui ad praesens dietam exemptionem habent, salaria eorum et cuiuslibet ipsorum, obitu adveniente, in fabricam olim per praefatum Dominicum cardinalem designatam ad collegii seu Universitatis praedictae commodum, pro congregandis doctoribus, ac doctorandis scholaribus, et publicis conclusionibus substinendis, aliisque actibus et functionibus publicis faciendis, omnino converti et erogari deberet. Et insuper quod de caetero deputentur et conducere debeant duo alii magistri grammatices, cum annuo salario centum scutorum monetae pro quolibet ipsorum, et augmento concesso a felicis recordationis Sixto PP. V, praedecessore nostro, integre persolvendo, in quorum ac aliorum dictae Universitatis lectorum deputatione, electione et salariorum constitutione, ratio habeatur uniuscuiusque scientiae et sufficientiae, nulla habita consideratione nobilitatis seu antiquitatis, in quam curam ipsi sapientes omnino studeant atque incumbant.

§ 3. Quare nos, volentes ut praemissa omnia firmiter observentur quo fuerint apostolice munimine roborata, omnia et singula ordinationes et statuta praedicta, apostolica auctoritate, tenore praesentium, ex certa nostra scientia, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiicimus; omnesque et singulos iuris et facti aliosque defectus, si qui intervenierint in iisdem, supplemus; eaque omnia et singula perpetuo valida et efficacia existere, ac tam per lectores et scholares, nunc et pro tempore existentes, quam alios quoscumque inviolabiliter perpetuo observari; sicque et non aliter per praedictae civitatis, etiam de latere legatum, vice-legatum et gubernatorem ac alios quoscumque iudices, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. cardinales et causarum palatii apostolici auditores,

Clemens VIII confirmat praedicta omnia, et observari mandavit.

sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; nec non quidquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et ipane decernimus.

Executores deputati.
§ 4. Mandantes propterea eiusdem civitatis legato, vice-legato seu gubernatori nunc et pro tempore existentibus, quatenus omnia et singula ordinationes et statuta praedicta ab illis, ad quos spectat et spectabit in futurum, omnibus iuris et facti remediis, auctoritate nostra, perpetuo observari faciant. Contradictores quoslibet et rebelles, ac statuta et ordinationes huiusmodi non observantes seu contra facientes, etiam per sententias et censuras ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias et alias poenas aliaque opportuna iuris et facti remedia, quacumque appellatione seu reclamazione cessantibus, ac omnino postpositis, eadem auctoritate nostra compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachi secularis.

Obstantibus derogat.
§ 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, litteris dicti Sixti praedecessoris super applicatione seu augmento reddituum lectoribus dictae Universitatis assignatorum; ac quibusvis in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus, ac civitatis et Universitatis praedictarum, etiam iuramento confirmatis, apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis civitati et Universitati praedictis ac illorum doctoribus, lectoribus et scholaribus caeterisque personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet contra praemissa concessis, confirmatis et

innovatis ac disponentibus. Quibus omnibus et singulis, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur et insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die xvii martii mdcxiii, pontificatus nostri anno ii.

Dat. die 17 martii 1593, pontif. an. ii.

LIX.

De electione praepositi generalis aliorumque praelatorum Congregationis monachorum Eremitarum S. Hieronymi de Observantia; de capitulorum generalium et diaetarum celebratione, totiusque Ordinis regimine.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Evordium
Quae ad prosperam religiosorum directionem ac reformationem pertinent, ea libenter concedimus, prout in Domino salubriter conspiciamus expedire.

Causae educationis huius constitutionis.
§ 1. Sane cum, post futura festa paschalia, Capitulum generale Congregationis monachorum Eremitarum S. Hieronymi in monasterio S. Petri de *Hospitaleto*, Laudensis dioecesis, celebrandum sit, nos, qui Congregationem ipsam ad pristinam regularis observantiae normam reduci ac reformari maxime cupimus, nonnulla, quae in eodem Capitulo publicari, et deinceps perpetuo in eadem Congregatione observari volumus, statuenda censuimus.

Approbatio utrumque Capituli generalis.
§ 2. Motu igitur proprio, et ex certa scientia maturaque deliberatione nostris,

et de apostolicae Sedis plenitudine, cum acceperimus ex diversarum apostolicarum constitutionum diversis temporibus, a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, pro eadem Congregatione factarum, forsitan invicem contrarietate, in Capitulo generali Mantuae ultime celebrato, ac in diaeta generali de mense octobris proxime praeterito habita, omnia in illis gesta iuxta praedictarum constitutionum praescriptum ad unguem fieri non potuisse; immo forsitan aliquibus earumdem constitutionum aliqua ex parte contraventum extitisse, et ideo de illorum validitate ab aliquibus haesitari potuisse et posse; nos omnia et singula, tam in praedicto capitulo quam in diaeta generali huiusmodi facta, gesta, statuta et ordinata, quatenus tamen sacris canonibus, et Concilii Tridentini decretis, ac regularibus eiusdem Congregationis institutis sint conformia, etiam si in illis constitutionum praedictarum omnium et singularum forma ad unguem minime servata, aut contra aliquarum ex illis dispositionem forsitan facta fuerunt, auctoritate apostolica, tenore praesentium, validamus, confirmamus et approbamus, omnesque et singulos praemissos et alios quoscumque iuris et facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus; ac valida, firma et efficacia fore, suosque plenarios effectus sortiri et obtinere decernimus.

Isso confirmandi Georgium Lucianum praepositum generalem pro alio triennio.

§ 3. Insuper, quia per alias nostras in simili forma brevis litteras, dilectum filium Georgium Lucianum Cremonensem eiusdem Congregationis praepositum generalem in praedicta diaeta generali, in Virgillii de Mantua olim eiusdem Congregationis praepositi generalis, praedefuncti, locum canonicè electum, ad triennium proximum, a die celebrationis proximi futuri Capituli generalis nuncurandum, confirmavimus, prout in illis

litteris plenius continetur; dilectis filiis definitores, consultores, prioribus et aliis in dicto Capitulo praesidentibus ac vocem habentibus, in virtute sanctae obedientiae et sub indignationis nostrae poena, praecipimus et mandamus ne circa electionem novi praepositi generalis quicquam intentare aut quoquo modo innovare praesumant; sed iuxta praedictarum nostrarum litterarum seriem, eundem Georgium ad huiusmodi triennium in generalem confirmet et recognoscant, eidemque prioratum aliquem eiusdem Congregationis, iuxta illius regularia instituta, per eum, dicto triennio durante, tenendum, regendum et gubernandum, qui etiam totius Ordinis caput, durante officio generalatus, existat, assignent et concedant; irritamque nihilominus et inanem, quaecumque electionem seu aliam dispositionem secus faciendam fore nullisque viribus suffultam decernimus.

§ 4. Praeterea, quia, ut accipimus, in litteris seu constitutione felicis recordationis Gregorii Papae XIII, praedecessoris nostri, quae incipit: *Pro nostri muneris officio*, super statu dictae Congregationis, sub dat. die xxvi maii MDLXXIV, pontificatus sui anno quarto, expedita, inter alia disponitur quod deinceps dictae Congregationis praepositus generalis, visitatores, consultores et definitores, ex numero priorum ab ipsismet prioribus tantum eligerentur; et quod occurrente vacatione alicuius prioratus, ad illum non esset assumendus, nisi qui tempore vacationis et electionis alicuius monasterii vicarius esset; quodque visitatores monasteriorum Sancti Alexii de Urbe et Sancti Pauli Albanensis, in generali Capitulo et definitores eligendis vocem non habeant; et quod procuratores, qui ab unoquoque monasterio ad Capitulum destinantur, voce activa et passiva in

Gregorius XIII in eius constitutione cxxv: *Ex parte*, tom. iv, fol. 67, nonnulla ad praesens Congregationis statutum, quae eius constitutionibus adversantur.

eodem Capitulo generali carerent, prout
latius in eisdem litteris vel constitutione
continetur, quae omnia regularibus eius-
dem Ordinis institutis adversantur, atque
in benemeritorum idoneorumque reli-
giosorum praeiudicium tendunt:

§ 5. Nos praedictae et aliae cuiuscumque
constitutioni apostolicae de simili ma-
teria disponenti, quarum tenores prae-
sentibus pro expressis haberi volumus,
in hac parte specialiter et expresse de-
rogantes, ~~harum~~ serie, perpetuo statui-
mus et ordinamus quod post hac, tam
generalis praepositus quam consultores
et definitores, tam expiorum quam sub-
ditorum;

§ 6. Ipsique priores etiam ex eorum-
dem subditorum non vicariorum tantum;

§ 7. Procurator vero generalis simili-
ter eiusdem Congregationis, tam ex
subditorum quam priorum numero, sine
tamen earum residentiarum praeiudicio,
et dummodo alias idonei et sufficientes
existant, elegeri et deputari possint et de-
beant.

§ 8. In generalibus vero et aliis inter-
mediis Capitulis seu diaetis, omnes, qui
iuxta eorundem regularium institutorum
dispositionem, locum et vocem habere
possunt et debent, sicut antequam con-
stitutio Gregorii praedicta emanasset,
poterant ac debebant, locum ac vocem
huiusmodi, ad quae omnes et singulos
adversus praedictam constitutionem in
pristinum restitimus, reponimus et rein-
tegramus, libere et absque aliquo impe-
dimento, habeant et habere possint ac
debeant.

§ 9. Et praemissis tamen eidem aut
aliis constitutionibus apostolicis circa ea
quae disponunt ut generalis praepositus
et priores aliique officiales triennales
esse debeant, minime derogatum aut alias
praeiudicium illatum esse aut censi-
sed illorum respective officia huiusmodi

ad triennium durare debere ultra quod
in illis minime confirmari, sed priores
de uno ad aliud monasterium transferri
tantum posse declaramus et decernimus.

§ 10. Insuper omnes et singulos prae-
dictae Congregationis religiosos, qui pro
obtinendis in ipsa Congregatione digni-
tatibus, muneribus vel officiis, litteras
commendatitias, favores, gratias, preces
a quibuscumque personis tam ecclesia-
sticis quam saecularibus, cuiuscumque
status, gradus, conditionis, praeeminen-
tiae, etiam cardinalatus dignitate, et
quacumque saeculari, etiam marchionali,
ducali, regali vel imperiali potestate et
praeeminentia fungentibus ac fulgentibus,
requirere et mendicare, aut alias ab ipsis,
etiam non requisitis, sed sponte omnino
delatis, quoquo modo uti ausi fuerint,
omnibus et quibuscumque dignitatibus,
officiis, muneribus et aliis oneribus et
honoribus ipsius religionis per eos ob-
tentis, necnon voce activa et passiva per-
petuo privati, ac ad illa et alia quae-
cumque deinceps obtinenda perpetuo in-
habiles et incapaces, etiam absque alia
declaratione, sed tantum modo ex ipsa
litterarum, favorum, gratiarum et pre-
cum etiam oretenus porrectarum huius-
modi probatione, existant eo ipso.

§ 11. Caeterum, constitutiones omnes
quoruncumque romanorum Pontificum
praedecessorum nostrorum pro felici gu-
bernio et directione dictae Congregatio-
nis hactenus emanatas, quorum omnium
et singulorum tenores et datas praesen-
tibus pro expressis haberi volumus, in
his tamen, quae praesentibus nostris non
adversantur, perpetuo confirmamus et
approbamus, illisque perpetuae et invio-
labilis firmitatis robur adlicimus, omnes-
que et singulos tam iuris quam facti de-
fectus, siqui intervenerint in eisdem,
supplemus; in illis autem in quibus prae-
sentibus nostris aliquo modo adversari

Ambitus pro-
hibetur.

Contrariis Pon-
tificis constitu-
tionibus deroga-
tur, et non
contrariis ap-
probationis ten-
entur adnotatur.

Pontifex de-
cernit praepo-
situm, consulto-
res et definito-
res eligi tam ex
prioribus quam
ex aliis subditis.

Prioresque
etiam ex non vi-
cariis.

Procuratorem
generalem ex o-
mnibus subditis.

Vocem quis-
que habeat in
Capitulo gene-
ralibus et diae-
tis, prout ha-
beat ante bul-
lam Greg. XIII.

Praepositi ge-
neralis et pro-
rum officia du-
rent triennio, et
non confirmen-
tur.

praetendatur, illis specialiter et expresse
derogamus ac derogatum esse volumus.

§ 12. Decernentes praesentes litteras
nullo umquam tempore de subreptionis
aut obreptionis vitio, seu intentionis no-
strae vel alio quocumque defectu notari,
impugnari aut quovis praetextu vel oc-
casione infringi, revocari, retractari, su-
spendi, limitari, aut in ius vel contro-
versiam revocari, neque sub quibuscum-
que suspensionibus, revocationibus, li-
mitationibus, moderationibus aut con-
trariis dispositionibus pro tempore faci-
endis compraeendi, sed semper ab illis
exceptas, et quoties illae emanabunt, to-
ties illae in pristinum et validissimum
statum restitutas, repositas et plenarie
reintegratas esse et censi.

§ 13. Sicque et non alias per quos-
cumque iudices, ordinarios et delegatos,
quavis auctoritate fungentes, etiam dicti
Ordinis protectores, et alios sanctae Ro-
manae Ecclesiae cardinales, etiam de
latere legatos, sublata eis et eorum cui-
libet quavis aliter iudicandi et interpre-
tandi facultate et auctoritate, iudicari et
definiri debere; ac irritum et inane quic-
quid secus super his a quoquam, quavis
auctoritate, scienter vel ignoranter, con-
tigerit attentari.

§ 14. Mandantes propterea in virtute
sanctae obedientiae moderno ac pro ten-
pore existenti praeposito generali ac vi-
sitoribus, definitores, prioribus et
monachis universis et singulis eiusdem
Congregationis, quatenus omnia et sin-
gula in praesentibus nostris ac in aliis
apostolicis litteris et constitutionibus con-
tenta, quae per praesentes revocata non
sint, observent, et ab aliis, ad quos spe-
ctat, observari curent, eaque inter eius-
dem Congregationis regulas et constitu-
tiones regulares describi et adnotari ac
exemplari, regulasque et constitutiones
ipsas regulares ad praesentis nostrae

aliarumque apostolicarum constitutionum
praescriptum aptari faciant.

§ 15. Non obstantibus quibusvis aposto-
licis ac in provincialibus, synodalibus et
universalibus conciliis editis, generalibus
vel specialibus constitutionibus et ordina-
tionibus; ac eiusdem Congregationis, etiam
iuramento, confirmatione apostolica vel
quavis firmitate alia roboratis, statutis et
consuetudinibus; privilegiis quoque, in-
dultis et litteris apostolicis ipsae Congra-
gationi eiusque superioribus et quibusvis
aliis personis, sub quibuscumque verbo-
rum formis et tenoribus ac derogatoria-
rum derogatoriis, aliisque efficacioribus
et insolitis clausulis, irritantibusque et
aliis decretis, in genere vel in specie,
etiam motu, scientia et potestatis pleni-
tudine similibus et consistorialiter, ac
alias quomodolibet in contrarium prae-
missorum concessis, confirmatis et ap-
probatis; quibus omnibus et singulis,
etiamsi, pro illorum sufficienti deroga-
tione, de illis eorumque totis tenoribus
specialis, specifica, expressa ac de verbo
ad verbum inserta, mentio seu alia ex-
pressio habenda esset, tenores huiusmodi
praesentibus pro sufficienter expressis
et ad verbum insertis habentes, hac vice
dumtaxat, specialiter et expresse ac la-
tissime derogamus et derogatum esse
volumus, caeterisque contrariis quibus-
cumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub
annulo Piscatoris, die XIV aprilis MDCXIII,
pontificatus nostri anno II.

Dat. die 14 aprilis 1593, pontif. an. II.

*Sequitur reformatio circa totius
Ordinis bonum regimen.*

Sanctissimus Dominus noster Dominus
Clemens Papa VIII, etc.

Nullus omnino, pretextu cuiuscumque
privilegii et superioritatis, etiam gene-

Contraria sub-
moventur.

De ebori ser-
vito.

Clausulae ad-
iunguntur prae-
servativae.

Clausula sub-
lata, etc.

Praepositi
visitatores et
definitores alii
que exequento-
res existant.

ralatus, a servitio chori censeatur im-
munis, nisi pro tempore quo quis in
propriis officii munere actu fuerit occu-
patus. Cum lectoribus autem et praedi-
catoribus superiores, iis tantum diebus
quibus eos legere aut praedicare conti-
gerit, dispensare possint. Idem quoque
praestare valeant cum aegrotis et stu-
diorum causa legitime impeditis: in eos
qui negligentes aut inobedientes fuerint,
salutari poenitentia superiores animad-
vertant ad praescriptum constitutionum,
etiam alimenti, si opus fuerit, subtra-
ctione.

Sacrae Scri-
pturae lectione.

§ 1. Lectio sacrae Scripturae vel ca-
suum conscientiae bis in hebdomada
praescriptis diebus in singulis monasteriis
habeatur, ad quam monachi omnes con-
veniant, eaque absoluta, mutua colla-
tione circa explicatam doctrinam sese
utiliter exercent.

Paupertatis
voto

§ 2. Quo Tridentini Concilii decreta de
paupertatis voto custodiendo fidelius ob-
servent, praecipit ut nullus ex monachis,
etsi superior sit, bona immobilia vel mo-
bilia, aut pecuniam, proventus, census,
eleemosynas, sive ex concionibus sive ex
lectionibus, aut pro missis tam in pro-
pria ecclesia quam ubicumque celebran-
dis, aliove ipsorum iusto labore et causa
et quocumque denique nomine quaesita,
etsi subsidia consanguineorum aut pio-
rum largitiones, legata aut donationes
fuerint, tamquam propria, aut etiam no-
mine monasterii possidere possint: sed
ea omnia statim superiori tradantur, et
monasterio incorporentur, atque cum
caeteris illius bonis, redditibus, pecuniis
ac proventibus confundantur, quo com-
munis inde victus et vestitus omnibus
suppeditari possit. Neque superioribus,
quicumque illi sint, ullo pacto liceat eis-
dem regularibus aut eorum alicui bona
stabilia, etiam ad usumfructum vel usum,
administrationem vel commendam, etiam

depositi aut custodiae nomine, conce-
dere; eorum vero, quae ad necessitatem
concessa erunt, nullus quicquam possi-
deat ut proprium, neque ut proprio utatur.
Nulla quorumcumque superiorum
dispensatio, nulla licentia, quantum ad
bona immobilia vel mobilia, monachos
excusare possint, quominus culpa et
poenae ab eiusdem Concilii decretis im-
positae, et ipso facto incurrendae, ob-
noxii sint, etiamsi superiores asseverent
huiusmodi dispensationes aut licentias
concedere posse, quibus in ea re fidem
minime adhiberi volumus.

§ 3. Monachorum vestitus et supellex
cellarum ex communi pecunia compare-
tur, et omnino uniformis sit omnium mo-
nachorum et quorumcumque superiorum,
statuque paupertatis, quam professi sunt,
conveniat, ita ut nihil superflui admitta-
tur, nihil etiam, quod sit necessarium,
alicui denegetur. Quaecumque monacho-
rum vestes sive laneae omnisque alia su-
pellex, tam pro vestitu quam pro accu-
bitu necessaria, in aliquem commodum
monasterii locum deferantur, ibique ab
uno vel duobus monachis huic muneri
deputatis diligenter custodiantur, ut inde
superioris arbitrio, prout unicuique opus
fuerit, subministrari opportune possint.

§ 4. Omnes etiam superiores, quicum-
que illi sint, eodem pane, eodem vino
eodemque obsonio, sive eadem, ut aiunt,
pitantia in communi mensa prima vel
secunda, nisi infirmitatis causa impediti
fuerint, vescantur; neque singulare ali-
quid, quo privatim quisque in cibum utatur,
ullo modo afferri possit. Si quis in
ea re peccaverit, nihil ea die alimenti
percipiat, nisi panem et aquam.

§ 5. Superiores omnes, etiam generalis,
qui redditus aut praestationes peculiare
ratione officiorum habent, earum accepta
et expressa in libro distincto fideliter ac
diligenter adnotari curent, neque in alios

Vestitu et su-
pellectili.

Cibus et potu

Peculiaribus
praestationibus
ratione officio-
rum.

usus quam ratione officii necessarios,
quicquam expendant; quando vero con-
tigerit ipsos in aliquo monasterio immo-
rari, eam quantitatem pecuniae in com-
mune conferant, ex qua sibi et iis, qui
secum erunt, victus ad praescriptum Re-
gulae suppeditetur.

Administratio-
ne bonorum cu-
iuseumque mo-
nasterii.

§ 6. Nullus ex superioribus locorum
administrationem honorum et aliarum rerum,
dispensationemque pecuniarum et
reddituum sui monasterii, etiam nomine
monasterii, per se ipsum habere sive
exercere possit, sed universum id onus
tribus religiosis eiusdem monasterii a
generali ita demandetur, ut unus rerum
et bonorum reddituumque colligendorum
et exigendorum curam habeat, alter tam-
quam depositarius pecunias ac caetera ab
illo collecta et exacta fideliter asservet;
alius de pecuniis et rebus a depositario
acceptis, priori et monachis ac monaste-
rio universo de necessariis, mandante tam-
en ipso priore, non secundum pro-
prium affectum, sed iuxta charitatis re-
gulam, veluti bonus dispensator, provi-
deat, officiorum huiusmodi confusione
penitus interdicta. Caeterum hi tres, tam
impensi quam accepti, singulis mensibus,
sub priori, adhibitis etiam duobus vel tri-
bus monachis eiusdem probationis, re-
rumque usu peritis, deinde ipsimet rur-
sus praesentibus priori et peritis praedi-
ctis generali vel visitoribus, cum ad-
venerint, denique ipse generalis ac visi-
tatores in quolibet proximo Capitulo ge-
nerali saltem coram tribus iudicibus ab
ipso Capitulo ad hoc constitutis, illorum
omnium et etiam universae administra-
tionis suae, tam publicae quam privatae,
rationem reddere teneantur, cuius etiam
exemplum authenticum ex actis Capituli
describatur, ad hoc ut ad omne manda-
tum nostrum vel Sedis Apostolicae Ro-
mam transmitti possit.

§ 7. Ut monasterii bona et proventus

expensis respondeant, in unuquoque mo-
nasterio is tantum deinceps constituatur
et in posterum retineatur regularium nu-
merus, qui ex redditibus illius propriis
vel ex communibus consuetis vel etiam
singulorum eleemosynis, aliisque quibus-
cumque obventionibus, in commune, ut
praefertur, conferendis, commode possit
substantari.

Regularium
numero in quo-
libet monaste-
rio.

§ 8. Redditi vero et supradicta omnia,
communi in loco ac tuto diligenter as-
serventur.

Reddituum as-
servatione.

§ 9. Superioribus autem, ne Concilii
Tridentini aut haec nostra decreta decla-
rare, interpretari aut relaxare ullo modo
possint, omnino interdicimus et prohi-
bemus, decernentes irritum, etc. Si quis
autem contra praesumpserit attentare, is
eo ipso, omni gradu officioque privatus,
ad ea inhabilis perpetuo existat.

Prohibitione
secus declaran-
di.

§ 10. Nullus, nisi actu, vel legat vel
praedictet, aliquo sui gradus privilegio
gaudeat.

Lectorum et
praedicatorum
privilegiis.

§ 11. Si alicui ex necessaria causa, ge-
neralis iudicio probanda, socius ex eodem
Ordine, qui illi ministret, concedendus
erit, is nisi vigesimum quintum agat an-
num; et qui communi servitio sit depu-
tatus, non concedatur, et si commode
fieri potest, sit laicus conversus.

Socii conce-
dendi qualitate

§ 12. Ut omnis scandalorum et vaga-
tionum occasio tollatur, monasterii clau-
sura perpetuo ac diligenter servetur, ac
propterea a superiore ianitor constituatur,
qui diligentia ac morum integritate
maxime commendetur. Is ianuae custo-
diendae semper assistat, eamque nemini
monachorum aperiat, nisi socium et
exendi licentiam obtinuerit. Nullus a
monasterio egredi audeat, nisi ex causa et
cum socio, impetrataque licentia singulis
vicibus, ac benedictione a superiore ac-
cepta; qui non aliter eam concedat, nisi
causa probata, sociumque exituro adiun-
gat, non potentis rogatu, sed arbitrio suo.

Claustrae ob-
servantia

neque eundem saepius. Licentiae vero generales exeundi nulli omnino concedantur. Contravenientes autem poena gravi, etiam carceris, ad superioris arbitrium plectantur. Eandem etiam ianitor subeat, si sciens, exeundi facultatem fecerit. Cum autem quis in monasterium revertetur, superiorem iterum adhibet benedictionem recepturus, qui a socio itineris rationem et quid rei actum sit diligenter perquirat.

Accessus ad Urbem prohibitione.

§ 13. Nullos monachos Romam venire superiores permittant, nisi prius a generale vel protectore dumtaxat licentiam in scriptis impetraverint. Siquis autem sine huiusmodi facultate Romam venire praesumpserit, voce activa et passiva biennio privatus existat, subiturus etiam alias arbitrato superiorum infligendas poenas, quae item omnia adversus eos, qui supradictos admiserint et receperint, sine ulla exceptione, locum habeant.

Cellularum et dormitorii qualitate.

§ 14. Habeat superior clavem, ita fabre factam, ut cum sibi videbitur, cellas omnes reserare possit, et propterea nullus cellam, etiam noctu, ita claudat, quin semper a superiore possit aperiri. In medio dormitorio tota nocte lampas colliceat. Nullus, etiam superior, cellas, sive in claustro sive alibi, separatas a communi dormitorio habeat, sed unusquisque unica cella, eademque cum caeteris aliorum monachorum coniuncta, nudis omnino parietibus, ac lectulo et mensa humilibus, uniformique suppellectili, ut praefertur, quemadmodum religiosos decet, contentus sit. Possit tamen generalis vel visitatores alicui ex superioribus monasteriorum, si eorum muneris et officii necessitatem id exigere cognoverint, alteram etiam cellam concedere. Cellae sive aedulae, quae extra dormitorium separatae sunt, ad officinas aut alias ad communem usum et commoditatem monasterii redigantur. Sigillatim suo quique

lecto cubet, neque ullibi duo eodem lecto dormire possint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt: in privatis cellis nulli camini permittantur, sed omnes obstruantur, statim cardinibus etiam e parietibus convulsis, ut res illa non ad tempus facta, sed perpetuo duratura videatur, cellis tamen generalis aut alterius superioris ac praedicatoris exceptis.

Monasteriorum fenestris.

§ 15. Monasterii foenestrae omnes, quae in vias publicas aut in vicinas laicorum aedes prospiciunt, muro ita obserantur, ut omnino prospectus impediatur.

Infirmaria infirmorumque cura.

§ 16. Valetudinarium praeterea in singulis monasteriis, certo ac salubriori loco constituatur, quod pro loci situ et monachorum numero, quoad fieri poterit, commodissimum esse possit, in quo monachi omnes, cum aegrotabunt, curentur, neque inde, nisi recuperata sanitate, abire permittantur. Qui vero infirmorum curae praepositi erunt omni sedulitate ac charitate operam suam praestabunt, ac curabunt ne quid aegrotis omnino desit, quod ad sanitatem recuperandam omnino pertineat.

Licentiarum extra claustra degendi prohibitione.

§ 17. Ineatur ratio, qua, sublatis licentiis et facultatibus hactenus quibuscumque concessis degendi extra monasterii claustra, ad ea quam primum revocentur; nec in posterum, nisi ex gravissima causa a Sede Apostolica probanda, huiusmodi facultates concedi possint.

Monasterii deputandis ad novitios recipiendum.

§ 18. Nulli de caetero ad habitum aut professionem admittantur, nisi in monasteriis in qualibet provincia per Sedem Apostolicam deputandis.

Largitionis munerum prohibitione servanda.

§ 19. Curent superiores, ut constitutio interdicens largitiones munerum, et praescribens hospitalitatis formam, ab omnibus in quolibet monasterio inviolabiliter observetur.

Ambitus prohibitionis.

§ 20. Ut omnis officiorum ambitus occasio praecedatur, caveant omnes a directa vel indirecta vocum seu suffragio-

rum procuracione, tam pro se ipsis quam pro aliis, tum in Capitulis locorum, tum in caeteris, praesertim generalibus, Capitulis aut congregationibus et alibi. Quicumque secus fecerint, praeter alias poenas et censuras, hactenus contra huiusmodi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in poenam privationis officiorum, quae obtinent, eo ipso incidant, et ad futura quaecumque pariter inhabiles habeantur; super quo cum eis dispensari a nemine possit, nisi a nobis vel successoribus nostris, et pro qualitate culparum gravius etiam plectantur. Porro supradictas omnes poenas etiam ad complices ac simpliciter scientes et non revelantes extendimus.

Electionis officialium forma.

§ 21. In superiorum et officialium omnium electionibus forma praescripta a sacro Concilio Tridentino et constitutionibus Ordinis inviolabiliter servetur; iurentque electores secundum veritatem cuiusque conscientiae, probiores ac magis idoneos se electuros; ac propterea priusquam ad electionem deveniatur, in primis et ante omnia perlegantur constitutiones de qualitate et requisitis eligendorum.

Eligendorum qualitatibus.

§ 22. Ad officia, gradus et praelaturas illi eligantur qui possint et consueverint regulas Ordinis et constitutiones observare, praesertim quae pertinent ad servitium chori ac vestitum et victum communem.

Monachorum peritorum deputacione ad examinandos lectores, praedictores et ad ordines promovendos.

§ 23. Eligantur in Capitulo generali seu provinciali aliquot graves et periti ex monachis cuiuslibet provinciae, saltem tres, qui admittendos ad praedicationem verbi Dei, vel ad audiendas confessiones, etiam ipsorum monachorum, ac lectores publicos diligenter simul examinent, priusquam probentur, et ad huiusmodi ministeria admittantur. Horum etiam curae sit examinare et probare, tam quoad do-

1 Concilium Trident., sess. xxv, cap. vi.

Bull. Rom. Vol. X

6

etrinam quam quoad mores, promovendos ad quoscumque ordines, in quo servetur decretum Congregationis interpretum sacri Concilii Tridentini ea de causa nuper editum et promulgatum.

Adhortatio ad superiores regulas adamussim observandas.

§ 24. Illud porro superiores omnes in Domino admonemus, ut memores sint rationis, quam in novissimo die reddituri sunt pro grege sibi commisso, ac propterea omni studio invigilent ut quae in eorum Ordinis constitutionibus, de oratione mentali, silentio, ieiuniis, capitulo culparum aliisque spiritualibus exercitiis, prudenter ac pie sancita sunt, ea omnia et singula ad unguem observentur, intelligantque super his veluti fundamentis omnium congregationum aedificia construenda et amplianda esse, quae ut faciliorem exitum sortiantur, et uberiores fructus in animis monachorum producant, valde opportunum erit si in quolibet monasterio singulis hebdomadis habeatur sermo de religiosa disciplina et regulari observantia.

Tabellae formatione, super his quae monachi singulis diebus praestare debent.

§ 25. Ut autem omnia ordinate peragantur, appendatur in loco conspicuo uniuscuiusque monasterii tabella, in qua distincte adnotetur quid singulis cuiusque diei horis singuli monachi praestare debent, ut certo etiam signo praemoniti, maiore animi praeparatione opportune suis muneribus satisfacere queant.

Decretis Ordinis hisce non contrariis custodiendis.

§ 26. Quae Ordinis constitutiones his decretis non adversantur inviolate custodiendae erunt.

Contravenientium poenis.

§ 27. Quibus horum decretorum capitibus certa poena praescripta non est, arbitrio generalis vel alterius immediate superioris infligatur. Ut autem decreta haec donec alia, quae ad pleniorum supradicti Ordinis reformationem facient, edantur, ab omnibus observari possint, districte praecipimus et mandamus generali ac omnibus aliis quibuscumque superioribus ad quos hoc spectat, ut curent

ac efficiant in generali Capitulo, primo quoque tempore celebrando, ea omnia publicari et recipi, ac inter alias Ordinis constitutiones perpetuo valituras redigi, interdicta eorum omnino singulis facultate illas declarandi, aut adversus eas unquam dispensandi. Alioquin sciant se in poenam generalatus et officiorum privationis et inhabilitatis perpetuae ad alia, ipso facto et sine ulla exceptione, respectively incidisse.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die vigesima quarta mensis aprilis, millesimo quingentesimo nonagesimo tertio.
Dat. die 24 aprilis 1593, pontif. an. II.

LX.

Confirmatio gratiarum a Pontificibus praedecessoribus concessarum Congregationi Clericorum Regularium S. Maioli, alias de Somascha, cum aliorum privilegiorum concessione.

Clemens episcopus, servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet ex benignitatis Sedis Apostolicae studio provenire, ut ea, quae pro divini cultus augmento, religionis propagatione et animarum salute, provida ratione concessa sunt, suae protectionis munimine confoveat. Unde nos ad eiusdem apicem, divina disponente elementia, assumpti, his quae propterea facta comperimus, nostrae approbationis robur, cum a nobis petitur, libenter adicimus, ut eo firmiter subsistant, quo Sedis eiusdem protectione saepius fuerint circumfulta.

Congregatio petit confirmationem suarum constitutionum.

§ 1. Sane pro parte dilectorum filiorum praepositi et presbyterorum congregationis Clericorum Regularium de Somascha, alias S. Maioli, Papiensis, nuncupatorum, exhibita nobis nuper petitio continebat quod, cum iam ab anno Do-

mini millesimo quingentesimo vigesimo octavo, ad gloriam omnipotentis Dei, etc. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, ipsi praepositus et presbyteri cupiant praemissa omnia per nos confirmari et approbari, nobis humiliter supplicari fecerunt quatenus eorum desiderio annuere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos, attendentes ad diligentem et fructuosam culturam ipsius vineae Domini, quam praefati presbyteri et clerici regulares studio indefesso, multis piis ac laudabilibus exercitiis in dies faciunt, ac volentes propterea illos et dictam Congregationem amplioribus favoribus et gratiis prosequi, praepositum et singulares personas Congregationis huiusmodi a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia et singula praefata et quaecumque alia privilegia, exemptiones, immunitates, concessionem, facultates, praerogativas, indulta, favores et gratias, praefatae Congregationi, singulisque illius domibus, conventibus, collegiis, ecclesiis, capellis, oratoriis, hospitalibus et locis, nec non praeposito generali aliisque superioribus et personis, tam professis quam non professis, ac familiaribus, domesticisisque alias quomodolibet inservientibus, tam per supra dictos quam alios Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos et Sedem Apostolicam eiusque auctoritate quomodolibet concessa, ac desuper confectas litteras omniaque in eis contenta, nec non etiam omnia et singula statuta, ordina-

Hic modo Pontifex eas et omnia Congregationis privilegia confirmat.

tiones, regulas et constitutiones in universa Congregatione praefata, hucusque editas, licita tamen et honesta, sacrisque canonibus et Concilio Tridentino minime contraria, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque omnibus et singulis, apostolicae firmitatis robur adicimus, suppletentes omnes et singulos ac quoscumque et qualescumque iuris et facti ac etiam solemnitatum et alios quantumvis substantiales, etiam de necessitate exprimendos, defectus, siqui in eis aut eorum aliquo quomodolibet intervenerint.

Praeposito dictae Congregationis dat auctoritatem, cum suis religiosis dispensandi, etc.

§ 3. Ac insuper eidem Congregationi eiusque praeposito generali, quod ipse praepositus, cum voto eius consiliariorum a Capitulo generali deputatorum, cum quibusvis eiusdem Congregationis professis, defectum natalium patientibus, etiam ad omnes sacros et presbyteratus ordines suscipiendum, ac in eisdem in altaris ministerio etiam ministrandum, nec non ad quaecumque ipsius Congregationis administrationem, officium et dignitatem recipiendum ac retinendum et exercendum dispensare.

Et loca omnia visitandi et reformandi.

§ 4. Idemque praepositus generalis et visitatores eiusdem Congregationis, toties quoties opus esse iudicaverint, orphanotrophia et loca, tam puerorum quam puellarum, sub cura, regimine et administratione ac disciplina dictae Congregationis existentia, absque eo quod desuper a gubernatoribus sive oeconomicis et administratoribus rerum temporalium ipsorum impediatur, sub poena excommunicationis maioris latae sententiae, statim per impediendum ipso facto incurrendae, si post monitionem ab episcopo faciendam ab huiusmodi impedimentis non destiterint, a qua non nisi a Sede praedicta, praeterquam in mortis articulo, absolvi queant (sine praedictis iurium episcopi) visitare; et quae reformanda habuerint

circa disciplinam eorundem puerorum et puellarum ac regimen spirituale, reformare libere et licite valeant, auctoritate et tenore praedictis, licentiam et facultatem concedimus et impartimur.

§ 5. Ut autem Congregatio ipsa ac sub eius instituto militantes personae orphanis et seminariis puerorum liberius et melius inservire, et quae sui instituti sunt adimplere possit, ipsaque disciplina regularis in domibus, collegiis et locis illius magis vigeat, eandem Congregationem singulaque illius collegia et loca ac eorum superiores et alios, ab omni onere audiendi confessiones ordinarias quarumcumque monialium, praeterquam orphanarum, iuxta antiquum ipsius Congregationis institutum, nec non ab omnibus aliis oneribus et curis, quae servituti et commoditati orphanotrophiorum, seminariorum et disciplinae regularis huiusmodi impedimento et damno esse quoquo modo possunt, omnino et in perpetuum absolvimus et penitus liberamus; et etiam ut de cetero nullus, etsi sit praepositus generalis, aliqua huiusmodi onera vel curam, nisi de consensu duarum ex tribus partibus Capituli generalis, suscipere audeat neque possit.

§ 6. Postremo omnes professiones emissas usque in praesentem diem a quibusvis clericis et laicis dictae Congregationis, etiamsi non in manibus praepositi generalis, aut eius vicarii, sed aliorum praepositorum inibi professorum factae sint, neque constet illos eo tempore auctoritatem tales professiones accipiendi habuisse, validas firmasque et ratas esse et fore, perinde ac si a praeposito generali vel eius vicario praedicto receptae essent, dummodo tamen alias canonice factae fuissent, et tales professi professioni huiusmodi hodie acquiescant.

§ 7. Licereque in posterum praeposito generali praedicto huiusmodi facultatem

Exemptionem etiam elargitur eidem Congregationi a confessione ordinaria monialium non orphanarum et aliis munis Congregationis opera impediendis.

Professiones omnes in manibus cuiuscumque praepositi dictae Congregationis emissas validas esse declarat.

Praepositi facultas inferioribus committitur.

di receptionem
professionis ser-
vata in reliquis
bulla Sixti V.

admittendi ad professionem, cuilibet prae-
posito vel rectori inferiori eiusdem Con-
gregationis demandare, servata in reliquis
forma constitutionis eiusdem Sixti prae-
decessoris desuper editae.

Clausulas bul-
lae praeservati-
vas apponit.

§ 8. Praesentes quoque litteras nullo
umquam tempore de subreptionis vel
obreptionis seu nullitatis vitio, aut inten-
tionis nostrae vel quocumque alio defe-
ctu notari, impuguari seu quomodolibet
infringi, vel in ius aut controversiam vo-
cari, aut etiam adversus eas quodcumque
iuris, gratiae vel facti remedium impe-
trari, seu etiam motu proprio concedi
posse. Neque sub quibusvis similibus vel
dissimilibus gratiarum revocationibus, li-
mitationibus, suspensionibus, derogatio-
nibus aut aliis contrariis dispositionibus
pro tempore emanatis comprahendi; sed
semper et omni tempore ac omnino ab
illis excipi, et quoties emanabunt, toties
in pristinum et validissimum statum suum
restitutas, repositas et plenarie reintegra-
tas, ac de novo etiam sub quacumque po-
steriori data per generalem et alios prae-
positos praefatos pro tempore eligenda,
concessas, illasque perpetuo validas et
efficaces esse et censer, plenamque ro-
boris firmitatem obtinere. Neque Congre-
gationem ac praepositum generalem et
alios superiores ac personas illius super
eisdem praemissis illorumque possessione,
usu et commodo pacificis per loco-
rum Ordinarios aut quoscumque alios
quomodolibet molestari, perturbari seu
inquiari vel impediri posse.

Clausula sub-
lata, etc.

§ 9. Sicque et non aliter per quoscum-
que iudices, ordinarios et delegatos, ac
etiam causarum palatii apostolici audito-
res et S. R. E. cardinales, etiam de la-
tere legatos, vice-legatos et alios ecclesia-
sticos ac saeculares, sublata eis et eorum
cuilibet quavis aliter iudicandi et inter-
pretandi facultate et auctoritate, iudicari
et definiri debere; necnon quicquid se-

cus super his a quoquam, quavis aucto-
ritate, scienter vel ignoranter, contigerit
attentari, irritum et inane decernimus.

§ 10. Non obstantibus praemissis, ac
dicti praedecessoris super admittendis re-
ligiosis edita; et quibusvis aliis apostoli-
cis necnon in provincialibus et synodali-
bus conciliis editis, specialibus vel gene-
ralibus, constitutionibus et ordinationibus;
ac etiam iuramento, confirmatione apo-
stolica vel quavis firmitate alia roboratis,
statutis et consuetudinibus, legibus, re-
formationibus; privilegiis quoque, indul-
tis et litteris apostolicis quibusvis supe-
rioribus et personis, sub quibuscumque
tenoribus et formis, ac cum quibusvis,
etiam derogatoriis, aliisque efficacioribus
et insolitis clausulis, ac irritantibus et
aliis decretis, in genere vel in specie,
etiam motu simili et alias in contrarium
quomodolibet, etiam pluries et iteratis
vicibus, concessis, approbatis et innova-
tis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eo-
rumque totis tenoribus specialis, speci-
fica, individua et expressa, ac de verbo
ad verbum, non autem per clausulas ge-
nerales idem importantes, mentio aut
quaevis alia expressio habenda, aut aliqua
alia exquisita forma ad hoc servanda fo-
ret, illis alias in suo robore permansu-
ris, hac vice dumtaxat, specialiter et ex-
presse derogamus, caeterisque contrariis
quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat
hanc paginam, etc.

Datum Romae apud Sanctum Marcum,
anno Incarnationis Dominicae millesimo
quingentesimo nonagesimo tertio, sexto
kalendas maii, pontificatus nostri anno
secundo.

Dat. die 26 aprilis 1593, pontif. an. II.

Clausulas
derogatorias at-
que sanctionem
poenalem adii-
cit.

LXI.

*Confirmatio concordiae in itae inter ec-
clesiasticos provinciae Cathaloniae et
Philippum II Hispaniae regem super
solutione primae decimae a Romanis
Pontificibus eidem regi concessae.*

Clemens Papa VIII,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Pro nostro munere in his partes no-
stras libenter interponimus, quae ad con-
cordiam et pacem inter catholicos reges
et ecclesiasticas personas super exactionibus
apostolica auctoritate faciendis, per-
tinere dignoscuntur.

Capitula eccle-
siarum Cathalo-
niae primas de-
cimae non sine
gravi incommo-
do exequi posse
eo modo expo-
nunt, quo fue-
runt concessae.

§ 1. Nuper siquidem charissimus in
Christo filius noster Philippus, Hispania-
rum rex catholicus, ac dilecti filii sin-
gula Tarraconensis, Gerundensis, Barchi-
nonensis, Urgellensis, Illerdensis, Elen-
sis, Vicensis, Dertusensis ecclesiarum
Capitula nobis exponi fecerunt quod praedicta
Capitula, quae cum nominatis in
infrascripta concordia universum clerum
principatus Cathaloniae repraesentant,
animadvertentes gratiam primae decimae
cuiusque parochialis ecclesiae in omni-
bus Hispaniarum regnis et insulis illis
adiacentibus dudum per felicitis recorda-
tionis Pium Papam V, praedecessorem
nostrum, ad quinquennium, et postea plu-
ries a felicitis recordationis Gregorio XIII,
ac deinde Sixto V, et novissime a similis
memoriae Gregorio XIV, praedecessore
nostro, per suas in forma brevis litteras,
sub datum videlicet xxiii ianuarii MDXCI,
rationabilibus de causis, ad aliud quin-
quennium prorogata, prout in singulis
praedecessorum eorundem desuper in
forma brevis expeditis litteris continetur;
si eisdem modo et forma, quibus con-
cessa est, executioni demandaretur, id

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

non sine eiusdem cleri incommodo exe-
qui posset; cupientesque praemissis ea,
qua potest, ratione occurrere, quo facilius
ad illa, quae tenentur, ab ipsis adim-
pleri valeant, ipsaeque personae ecclesia-
sticae onus, illis eam ob causam incum-
bens, supportare possint, ad infrascriptam
concordiam, quae in instrumento
desuper confecto, cuius tenorem prae-
sentibus inseri et inferius adscribi et an-
notari fecimus, latius continetur, insimul
devenerunt, nobisque humiliter supplicari
fecerunt ut concordiam huiusmodi ap-
probare et confirmare, auctoritatisque no-
strae robore communitate de benignitate
apostolica dignaremur.

Quare in itam
inter se concor-
diam confirmari
petunt.

§ 2. Nos, qui honestis fidelium votis
libenter annuimus, eaque favoribus pro-
sequimur opportunis, eundem Philippum
regem et singulares personas huiusmodi
a quibusvis excommunicationis, suspen-
sionis et interdicti aliisque ecclesiasticis
sententiis, censuris et poenis, a iure vel
ab homine, quavis occasione vel causa
latis, si quibus quomodolibet innodatae
existunt, ad effectum praesentium dum-
taxat consequendum, harum serie absol-
ventes et absolutas fore censentes; nec-
non concordiae et instrumenti praefato-
rum veriores tenores praesentibus pro
expressis habentes, huiusmodi supplica-
tionibus inclinati, concordiam huiusmodi
et desuper confectum instrumentum, et
prout illa concernunt, omnia et singula
quae in dicto instrumento, inferius adscri-
pto, continentur, et inde sequuta quae-
cumque, etiamsi ad exactionem pecunia-
rum in eadem concordia contentarum,
etiam ante huiusmodi nostram confirma-
tionem, in totum vel in partem sit pro-
cessum, apostolica auctoritate, tenore
praesentium, approbamus et confirma-
mus, illisque perpetuae et inviolabilis fir-
mitatis robur adiicimus, supplentes omnes
et singulos tam iuris quam facti defectus,

Eam ratam
habet Clemens.